ҚАЗАҚ ЗАҒИПТАР ҚОҒАМЫ ОРТАЛЫҚ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ЖУРНАЛЫ

ЖУРНАЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛЕНИЯ КАЗАХСКОГО ОБЩЕСТВА СЛЕПЫХ

АЛТЫ НҮКТЕ

қыркүйек-сентябрь, 2026 (104)

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ:

МАҢЫЗДЫ – ЕЛ ӨМІРІНЕН
ВАЖНОЕ В ЖИЗНИ СТРАНЫ

«Ел мүддесі үшін адал қызмет ету»: Тоқаев Халық Кеңесіне қандай жауапкершілік жүктелгенін айтты

Премьер-министр әлеуметтік көмекті атаулы түрде көрсетуді қамтамасыз етуді тапсырды

Исторический момент: казахстанский препарат от сахарного диабета впервые экспортируется в Европу

К. Бекенова. В Талдыкоргане открыт первый этап экопарка «Кызылтас – Тасбака»

ҚАЗАҚ ЗАҒИПТАР ҚОҒАМЫ ӨМІРІНЕН
ИЗ ЖИЗНИ КОС

Қазақстан мен Өзбекстан зағиптар қоғамы байланысы

В. Ивановский. Неспокойный характер. М.Р. Иминовой посвящаю

Ф. Зражевский. Концерт, который объединяет

ҚОҒАМ ЖӘНЕ МҮГЕДЕКТІГІ БАР АДАМДАР
ОБЩЕСТВО И ЛЮДИ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Қазақстанда мүгедектігі бар азаматтарға қандай әлеуметтік қолдау көрсетіледі?

А. Тойшыбайұлы. Зағип ақынның екі жинағы қатар жарық көрді

М. Иминова. Щедрое сердце

АРНАЙЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР –
ТЕХНОЛОГИИ ДЛЯ ЛИЦ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Цифрлық оңалту: технология маман мен отбасыға қалай көмектеседі?

33-летнему пациенту в Алматы пересадили роговицу и сохранили глаз

АТА-АНА МЕН БАЛА
РОДИТЕЛИ И ДЕТИ

Қазақстандағы оқу бағдарламалары мен білім беру стандарттары жаңа Конституцияның нормалары бойынша қайта қаралды

Қазақстанда балаларға протездік-ортопедиялық бұйымдар тегін беріледі

Рождение дочери укрепляет брачные отношения родителей, выяснили ученые

ИСТОРИЯ

1 қыркүйек – Білім күні

Қазақ даласында алғаш мектеп ашқан Ы. Алтынсарин туралы не білеміз?

ПРОЗА

Б. Нұрмұханов. Өгей қыздың көз жасы. Әңгіме.

КИНО

М. Джакупов. Обзор фильма «С первого взгляда»

САУСАҚ ҰШЫНДАҒЫ АСПАЗДЫҚ
КУХНЯ НА ОЩУПЬ

Умная кухня для незрячих: какие приборы действительно помогают готовит самостоятельно

СПОРТ

М. Жанысбаев. Дорога на Азиаду в Нагоя-2026: чего ждать от казахстанского паравелоспорта

САЯХАТ
ПУТЕШЕСТВИЕ

Названы самые удобные города для людей с инвалидностью

Астана вошла в список 50 лучших мест для путешествий в 2027 году

*** *** ***

МАҢЫЗДЫ – ЕЛ ӨМІРІНЕН
ВАЖНОЕ В ЖИЗНИ СТРАНЫ

«Ел мүддесі үшін адал қызмет ету»: Тоқаев Халық Кеңесіне қандай жауапкершілік жүктелгенін айтты

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан Халық Кеңесінің бірінші сессиясында сөз сөйледі. Ол Қазақстан Халық Кеңесінің мүшелеріне қандай жауапкершілік жүктеліп отырғанын айтты, деп хабарлайды halyq-kenesi.kz ақпарат агенттігі Ақордаға сілтеме жасап.

Президент консультативтік мекемеге кәсіби білігі жоғары мамандар, абырой-беделі зор, нағыз отаншыл азаматтар мүше болғанын мәлімдеді.

«Олардың қатарында жұртшылыққа белгілі тәжірибелі тұлғалар, мемлекет және қоғам қайраткерлері, кәсіпкерлер мен көптеген белсенді азаматтар бар. Құрылтайдың алғашқы отырысында айтып өткенімдей, ауқымды реформалардың арқасында мемлекеттік басқару ісіне жаңа, жасампаз, озық ойлы азаматтардың келуіне жол ашылды. Ел мүддесі үшін адал қызмет ету – зор мәртебе әрі қастерлі парыз. Осы орайда, сіздерге – Халық кеңесінің әрбір мүшесіне ерекше жауапкершілік жүктеліп отыр. Сіздер ел игілігі үшін табанды еңбек етіп, мемлекеттігімізді нығайтуға зор үлес қосасыздар деп сенемін. Ырысты ынтымағымызды, қоғамдық келісімді күшейту үшін белсенді түрде еңбек етесіздер деп ойлаймын», – деді мемлекет басшысы.

Қазақстан Халық Кеңесінің мақсаты – мемлекеттік саясатты қалыптастыруға және іске асыруға консультативтік тұрғыдан қатысу арқылы Қазақстан халқының мемлекеттік басқару саласындағы мүдделерінің білдірілуін қамтамасыз ету.

Қазақстан Халық Кеңесі мынадай міндеттерді іске асырады:

мемлекеттің ішкі саясатының негізгі бағыттары бойынша жалпыұлттық диалогты ұйымдастырады;

қоғамдық келісімді, жалпыұлттық бірлік пен ынтымақты нығайтады;

Қазақстан Республикасы қызметінің негіз құраушы қағидаттарын және жалпыұлттық құндылықтарды ілгерілетеді.

Қазақстан Халық Кеңесінің құрамы Қазақстан Республикасының азаматтары арасынан азаматтық қоғам институттары мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарының ұсынымдарын ескере отырып, мынадай арақатынаста қалыптастырылады: 42 адам – этномәдени бірлестіктерден, 42 адам – қоғамдық бірлестіктер мен өзге де коммерциялық емес ұйымдардан, 42 адам – астананың, облыстардың және республикалық маңызы бар қалалардың мәслихаттары мен қоғамдық кеңестерінен.

Қазақстан Халық Кеңесіне еліміздің 126 азаматы кірді. Кеңестің алғашқы құрамы 2026 жылғы 22 қыркүйекте бекітілді.Ерлан Қошанов Қазақстан Халық Кеңесінің төрағасы болып сайланды. Дауыс беру қорытындысы Кеңестің алғашқы сессиясында жарияланды.

Қазақстан Халық Кеңесі – Қазақстан халқының мүддесін білдіретін жоғары конституциялық консультативтік орган. Оның құқықтық мәртебесі Қазақстан Республикасының Конституциясында және «Қазақстан Халық Кеңесі туралы» Конституциялық заңда бекітілген.

Қарапайым тілмен айтқанда, Халық Кеңесі – қоғам өкілдері мемлекеттік саясатқа қатысты мәселелерді талқылап, ұсыныс жасайтын, заң жобаларын ұсына алатын жалпыұлттық диалог алаңы.

Халық Кеңесінің қандай өкілеттіктері бар?

Қазақстанның заң шығарушы органы – Құрылтай. Ал Халық Кеңесі – жоғары консультативтік орган. Қазақстан Халық Кеңесі кеңес беретін пікірталас алаңы ғана емес. Оған Конституциямен бірқатар нақты өкілеттік берілген.

Заң жобаларын ұсына алады. Халық Кеңесі Құрылтайға заң жобаларын енгізуге құқылы. Қазақстан Конституциясы бойынша заң шығару бастамасы Президентке, Құрылтай депутаттарына, Үкіметке және Қазақстан Халық Кеңесіне тиесілі.Заң жобасын Құрылтайға енгізу үшін ол алдымен Кеңестің комитеттері, комиссиялары немесе жұмыс топтарында қаралады, кейін Сессияда дауысқа салынады.

Референдум өткізу туралы бастама көтере алады. Кеңес жалпыхалықтық референдум тағайындау туралы Президентке бастама ұсына алады. Мұндай бастаманы көтеру мәселесін Кеңес мүшелерінің кемінде үштен екісі қолдауы керек, ал соңғы шешім Сессияда қабылданады.

Ішкі саясат бойынша ұсыныс береді. Кеңес қоғамдық-саяси өмір, қоғамдық келісім, ұлттық бірлік және жалпыұлттық құндылықтар мәселелері бойынша ұсыныстар әзірлейді. Мемлекеттік органдар мен лауазымды тұлғаларға бағытталған Кеңес ұсынымдары міндетті түрде қаралуға тиіс. Бұл олардың автоматты түрде орындалуы керек дегенді білдірмейді, бірақ мемлекеттік орган ұсынысты қараусыз қалдыра алмайды.

Қоғам мен мемлекеттік органдар арасындағы диалогқа қатысады. Кеңес мемлекеттік органдармен, қоғамдық ұйымдармен, сарапшылармен, кәсіподақтармен және азаматтармен өзара іс-қимыл жасай алады. Қоғамдық маңызы бар мәселелерді талқылауға ғалымдар, сарапшылар, қоғамдық бірлестіктер және жекелеген азаматтар тартылуы мүмкін.

Қазақстан Халық Кеңесінің негізгі құрылымдары: Сессия; Төралқа; тұрақты және уақытша комитеттер; салалық комиссиялар; жұмыс топтары; хатшылық. Кеңестің ең жоғары

органы – Сессия. Кезекті Сессия қажеттілігіне қарай, жылына кемінде бір рет өткізіледі. Сессиялар аралығындағы жұмысты Төралқа жүргізеді.

Конституциялық заңда Кеңес мүшелерінің өз қызметін қоғамдық негізде жүзеге асыратыны көрсетілген. Яғни Кеңеске мүшелік жеке мемлекеттік лауазым ретінде жалақы төленетін қызмет болып саналмайды. Сонымен бірге Қазақстан Халық Кеңесінің жалпы қызметі республикалық бюджет есебінен қаржыландырылады.

https://halyq-kenesi.kz/2026/09/23/qazaqstan-halyq-kenesi-degen-ne

Премьер-министр әлеуметтік көмекті атаулы түрде көрсетуді қамтамасыз етуді тапсырды

Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Олжас Бектенов Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 19 қыркүйекте «Таза Қазақстан» республикалық экологиялық акциясы барысында берген тапсырмаларын іске асыру мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

«Мемлекет басшысы атап өткендей, еліміз ауқымды өзгерістер дәуіріне қадам басты. Жаңа Конституция Озық Қазақстанды одан әрі дамытуда жаңа мүмкіндіктерге жол ашады. Қазірдің өзінде барлық салада ауқымды реформалар жүзеге асырылып жатыр.

Жуырда ғана Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев Үкімет алдына азаматтарға әлеуметтік көмек көрсету, жоғары экологиялық мәдениет қалыптастыру, қалалық және республикалық маңызы бар жолдардың сапасын ең жоғары деңгейде қамтамасыз ету, сондай-ақ Астана қаласының Урбанистика орталығының тәжірибесін кеңінен тарату мәселелеріне қатысты бірқатар міндет қойды», – деп атап өтті Олжас Бектенов.

Премьер-министр Президент тапсырмаларын тиісті бағыттар бойынша орындау мәселесіне қатысты министрліктердің баяндамаларын тыңдады.

«Президент атап өткендей, мемлекет әлеуметтік міндеттемелерін мүлтіксіз орындап келеді. Ал қажетті әлеуметтік көмек тек шын мәнінде мұқтаж адамдарға ғана көрсетілетініне назар аудару керек. Министрлер мен әкімдер көрсетілген барлық бағыттар бойынша ауқымды жұмыс жүргізуі тиіс. Азаматтарға көрсетілетін көмектің түрлері туралы кеңінен ақпарат берілуі қажет. Өңірлерде әкімдіктер әлеуметтік жәрдемақы алушылар арасында түсіндіру жұмыстарын күшейтуі керек», – деді Премьер-министр.

Әлеуметтік көмекті атаулы түрде көрсету

Осы тапсырмаларды іске асыру аясында Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Асқарбек Ертаев азаматтарға әлеуметтік көмек пен жеңілдіктер көрсету мәселесі бойынша баяндама жасады.

Ведомство мәліметіне сәйкес, бірінші кезең «шын мәнінде мұқтаж азаматтарға көмек көрсетілуі тиіс» қағидатына негізделген және 36 төлемнің 14 түрін қамтитын мемлекеттік қолдаудың атаулы моделіне көшу үшін нормативтік базаны қалыптастыруды көздейді.

Екінші кезеңде жергілікті атқарушы органдар көрсететін әлеуметтік көмектің 13 түрі мұқтаждық деңгейіне қарай 4 түрге біріктіріледі. 2027 жылдың басынан бастап ардагерлерге мұқтаждық қағидаты негізінде мемлекеттік қолдауды атаулы түрде көрсету жөніндегі ұсыныстар айтылды.

Сондай-ақ мемлекет тарапынан ер адамдарға бала күтіміне байланысты демалыс берілуінің орынды екені, бөбекжайлардағы орын санын көбейту және кіші жастағы балаларға арналған күтушілер тапшылығын шешу арқылы бала күтімі кезеңіндегі әйелдерге екі жыл ішінде көрсетілетін қолдау форматын жетілдіру мүмкіндігі қаралды.

Сонымен қатар мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсету процесіне жасанды интеллект құралдарын енгізу нәтижелері баяндалды. Мәселен, медициналық құжаттарды қолдан жасау арқылы мүгедектік белгіленген 167 жағдай анықталып, тиісті фактілер құқық қорғау органдарына жолданды. Сондай-ақ әртүрлі адамдардың деректерінде бірдей мәліметтер кездесетін 18 647 жағдай анықталған. Бұл бағыттағы жұмыс жалғасуда.

Жоғарыда аталған реформалар «Отбасының цифрлық картасы» жүйесінің деректеріне сәйкес әл-ауқат деңгейі «А» – жоғары және «В» – қанағаттанарлық санаттарына жататын мемлекеттік көмек алушыларды қамтиды.

Осы бағытта әкімдіктер «Отбасының цифрлық картасы» ақпараттық жүйесі арқылы азаматтарға сауалнама жүргізуде. Биылғы 1 қазаннан бастап халыққа әлеуметтік төлемдерді тағайындау шарттарындағы өзгерістер туралы SMS, eGov Mobile және банктердің мобильді қосымшалары арқылы кезең-кезеңімен хабар беріле бастайды.

Барлық ұсыныс бойынша заңнамалық түзетулер әзірленіп, Құрылтайдың қарауына енгізіледі.

Премьер-министр Олжас Бектенов Еңбек министрлігіне өңір әкімдерімен бірлесіп, әлеуметтік көмек пен жәрдемақыларды атаулы түрде ұсынуды қамтамасыз ету жұмыстарын үйлестіруді тапсырды.

https://www.gov.kz/memleket/entities/enbek/press/news/details/1295662?lang=kk

Исторический момент: казахстанский препарат от сахарного диабета впервые экспортируется в Европу

18 сентября с шымкентского завода Polpharma Santo в Болгарию отправили первую партию лекарственного препарата от диабета. Более 7 800 упаковок ситаглиптина в дозировке 100 мг положат начало регулярному экспорту в Евросоюз, сообщает Zakon.kz.

Для Казахстана это исторический момент: раньше лекарственные препараты доставлялись в нашу страну из Европы, США и Южной Кореи, а теперь произведенные в Шымкенте лекарства отправляются европейским пациентам.

Торжественная церемония прошла на территории предприятия с участием представителей государственных органов, руководства компании, сотрудников завода и журналистов. Вместе с акимом Шымкента Габитом Сыздыкбековым представители предприятия установили пломбу на фуру, после чего она отправилась в путь.

Во время торжественной речи генеральный директор Polpharma Santo Адам Алексеюк поблагодарил руководство города за поддержку предприятия и отметил, что для отечественной фармацевтической отрасли эта поставка стала важным этапом развития экспорта. Европейский рынок считается одним из самых требовательных в мире с точки зрения качества, безопасности и контроля производства лекарственных средств.

"Есть много стран, которые производят лекарства для внутреннего рынка. Но чтобы стать частью мирового фармацевтического рынка, необходимо поставлять продукцию в государства с самыми высокими требованиями к качеству. Сегодня мы впервые отправляем произведенный в Казахстане препарат в страны Западной Европы. Если раньше такие поставки шли в нашу страну из Европы, США или Южной Кореи, то теперь произведенные в Казахстане лекарства будут доступны пациентам за рубежом", – отметил генеральный директор Polpharma Santo Адам Алексеюк.

По его словам, выход на рынок Евросоюза стал результатом многолетней работы по модернизации производства и внедрению международных стандартов качества.

В 2025 году предприятие получило сертификат GMP Европейского союза, подтверждающий соответствие производственных процессов европейским требованиям.

Между тем в компании отмечают, что это первый завод в Казахстане и Центральной Азии, получивший европейский сертификат GMP. Именно это открыло возможность поставлять произведенные в Шымкенте препараты в страны ЕС.

А вот ситаглиптин не случайно стал первым экспортным продуктом. По словам руководства предприятия, препараты для лечения сахарного диабета входят в число наиболее востребованных лекарственных средств во многих странах мира, поэтому компания откликнулась на спрос.

"Проблема сахарного диабета остается актуальной практически во всех странах. Поэтому мы приняли стратегическое решение развивать это направление и производить такие препараты в Казахстане. Болгария стала первой страной поставки, поскольку там сформировался спрос на этот препарат, а мы смогли предложить конкурентоспособное решение, соответствующее европейским требованиям качества", – рассказал Адам Алексеюк.

При этом Болгария станет только первым этапом экспортной программы. После препарат идет в Польшу, в глобальный офис Группы Polpharma, откуда может распределяться по другим странам. В компании пока не озвучивают, в какие именно страны будут поставки, объясняя это тем, что участие в государственных и коммерческих тендерах в Европе требует времени. Однако работа по расширению географии поставок уже ведется.

"Сегодня мы отправили около 7 800 упаковок ситаглиптина, но это только начало. Шымкент станет основной площадкой для производства и других препаратов с высоким экспортным потенциалом. В начале этого года был подписан инвестиционный контракт,

включающий более 30 инновационных продуктов. Часть из них в перспективе также может поставляться на европейские рынки", – сообщил глава предприятия.

На вопрос журналистов о том, есть ли столь востребованный препарат на нашем рынке, доступен ли он самим казахстанцам, Адам Алексеюк ответил, что развитие экспорта идет параллельно с расширением доступности современных лекарственных средств для казахстанских пациентов. Ситаглиптин уже поставляется в систему здравоохранения страны и выводится в розничную продажу.

История предприятия в Шымкенте насчитывает более века. С 2011 года завод Polpharma Santo входит в международную Группу Polpharma. За это время в модернизацию производства было инвестировано свыше 130 млн долларов.

Сегодня на предприятии работают около 1 400 человек. По данным компании, каждая пятая упаковка лекарств, используемых в Казахстане, производится на площадке Polpharma Santo в Шымкенте.

Юлия Третьякова

https://www.zakon.kz/sobytiia/6532263-istoricheskiy-moment-kazakhstanskiy-preparat-ot-sakharnogo-diabeta-vpervye-eksportiruetsya-v-evropu

В Талдыкоргане открыт первый этап экопарка «Кызылтас – Тасбака»

В историческом месте, расположенном вблизи Талдыкоргана – ущелье «Кызылтас – Тасбака», состоялось открытие первого этапа благоустроенного экопарка.

В церемонии открытия экопарка принял участие аким города Талдыкорган Ернат Базыл. Он отметил, что обновление исторического места позволит повысить туристический потенциал города и создаст новые возможности для развития внутреннего туризма.

В соответствии с поручением Главы государства в Жетысуской области планируется создать три экопарка. Один из них – экопарк «Кызылтас – Тасбака». При поддержке акима области Бейбита Исабаева были начаты работы по благоустройству территории, и сегодня реализован первый этап проекта.

Работы по развитию экопарка «Кызылтас – Тасбака» рассчитаны на три этапа. В рамках первого этапа в этом году установлены скамейки для отдыхающих, смотровая площадка, специальная фотозона и санитарный узел, а также урны для мусора. Кроме того, проведены работы по освещению и благоустройству территории.

В дальнейшем работы по развитию экопарка будут продолжены на системной основе. Основная цель – превратить это историческое место в привлекательный туристический объект не только для жителей и гостей города, но и для иностранных туристов.

Аким города Ернат Базыл подчеркнул важность сохранения исторической территории и передачи её будущим поколениям.

– Для того чтобы взять это историческое место под охрану государства, была проведена большая работа. В 2024 году при поддержке акима области Бейбита Исабаева ущелье Тасбака было взято под государственную охрану. Сегодня это место имеет особое значение для каждого, кто хочет познакомиться с историей предков. Поэтому сегодняшнее мероприятие имеет большое историческое и познавательное значение. Мы – народ, который не забывает своё прошлое и с уважением относится к своей истории, – сказал аким города.

Также общественный активист, экоактивист Динара Бакирова подчеркнула важность сохранения и обновления исторического места. Она отметила, что сегодняшний облик экопарка стал результатом совместной работы экоактивистов и местных исполнительных органов.

Стоит отметить, что ущелье «Тасбака» является одной из уникальных территорий, богатых древними историческими памятниками. Здесь расположено более 2 тысяч петроглифов и захоронения, относящиеся к сакской эпохе. Среди историков эта территория также известна под названием «Талдыкорганские петроглифы».

Карлыгаш Бекенова

Қазақстан мен Өзбекстан зағиптар қоғамы байланысы

Зағиптар қоғамдарының тарихы, ынтымақтастық байланыстары бір-бірімен тығыз болатын, әсіресе, кеңес уақыты кезеңінде. Дегенменде, сол байланыс үзілген жоқ, бүгінде де жалғасын табуда.

Қазақ зағиптар қоғамының төрағасы Наурызбаев Алмат Сабитжанұлы көршілес елдердің зағиптар қоғамымен өзара қарым-қатынасқа ерекше назар аударады. Көршілес елдердегі зағиптар қоғамынында атаулы шаралар Алмат Сабитжанұлының назарынан тыс қалмайды, міндетті түрде құттықтау, қолдау хаттары жіберіледі, не тікелей қатысуға өкілдер жіберіледі. Әрине, Алмат Сабитжанұлының өзі де мүмкіндігінше орай атаулы шараларға қатынасып, Қазақ зағиптар қоғамы тарапынан қолдауын жеткізіп тұрады.

Әсіресе, соңғы жылдары Өзбекстан зағиптар қоғамымен өзара қарым-қатынастың нығайып келе жатқанын атап өткен жөн. Өткен жылы екі қоғам арасындағы ынтымақтастықты дамытуға арналған өзара келісім бекітілді. Осыған орай, ағымдағы жылдың қыркүйек айы бойынша Өзбекстан зағиптар қоғамының жиырма алты мүшесі Қазақ зағиптар қоғамының «Тамаша-жай» демалыс үйінде дем алып, қолдау ем шараларын алды. Өз кезегінде, Қазақ зағиптар қоғамының жиырма сегіз мүшесі Өзбекстандағы «Жаңа жол» емдеу-сауықтыру үйінде дем алып, қолдау ем шараларын алды.

Бұндай шаралардың мақсаты, әрине, ынтымақтастықты бекіту, тәжірибе алмасу, тиімді шешімдерді қолданысқа енгізу.

Осы шара бойынша шығындар екі қоғамның есебінен жүзеге асырылды.

Редакция

Неспокойный характер

М.Р. Иминовой посвящаю

У неё характер волевой,
Если надо, то и боевой,
Не боится трудностей она
И спешит к тому, кому нужна.
Каждый приступ жизненный берёт,
От других ни в чём не отстаёт
И стихи читает и поёт,
Поэтесса правду нам несёт.
Вот такая наша Мариям,
Успевает всюду – здесь и там.
Я о ней сегодня вам пишу
Поподробней рассказать спешу.

Я уже не раз публиковал на страницах нашего журнала «Алты нүкте» очерки о людях, кто своими добрыми делами приносят ощутимую пользу в нашем обществе. Именно эти люди не стоят равнодушными в стороне от наших общих дел, а изо дня в день по крупицам вносят свой заметный вклад в эту важную и нужную работу.

Во втором роддоме города Алма-Аты 25 февраля 1952 года появилась на свет наша Мариям Иминова. Эта маленькая крикунья так часто задавала рёву, что папа однажды сгоряча сказал «А не отдать ли её собакам!» Как в воду смотрел – её собаки в жизни кусали дважды.

Ещё в малые годы эта малышка дружила с соседскими детьми. Из-за своей непоседливости она вечно бегала с разбитыми коленками. До семи лет дочка подрастала и крепла. Девочка была шустрая, подвижная, общительная. Жили они в предгорьях Алатау. Дети летом купались в реке Алматинке, бегали босиком целыми днями, играли в парке имени Максима Горького. Зимой катались на самодельных тарантасах, на санках, а когда их не хватало, ребятишки гурьбой садились в мамино корыто и вихрем неслись с горы. Так пробежали дошкольные годы.

В семь лет мама повела дочку по врачам для подготовки к школе. Но вскоре выяснилось, как гром средь ясного дня, что у ребёнка слабое зрение. Так, эта маленькая первоклассница пошла учиться в школу-интернат имени Николая Островского для незрячих и слабовидящих детей. Тогда эта школа находилась недалеко от зоопарка по улице Крестьянская угол Широкая.

Первое время, этот маленький, не очень послушный ребёнок сильно скучала по своей семье и, пользуясь тем, что они жили недалеко от школы, часто убегала домой. Тогда за ней приходила её воспитательница – Зинаида Захаровна и спящую девочку уносила назад в школу. Первым учителем Марьяши был Иван Карпович Пономаренко – участник и инвалид Великой Отечественной войны. А первым её очень большим огорчением – прямо трагедией было, когда ей отрезали косы, которые у неё спускались ниже колен. И вдруг её остригли наголо. Представляете, как девочка горько плакала. Но были у неё с одноклассниками и дни радости. Например, они удивлялись, когда конфеты, которыми они угощали любимую воспитательницу Ольгу Платоновну неожиданно возвращались сладкими подарками именинникам класса.

Училась в школе Мариям неровно, особенно в средних классах – сказывался переходный возраст и желание пошалить. Уже тогда сформировывался её характер, она училась быть принципиальной. Когда в 14 лет весь класс вступал в комсомол, она отказалась, так как у неё по алгебре была тройка. А в шестнадцать лет, когда у неё были все оценки без троек – вступила в комсомол.

У моей героини в старших классах проявились хорошие организаторские способности: была командиром класса, председателем совета командиров школы, помогала пионервожатым. Но были у неё свои увлечения и занятия в кружках: кукольный и драматический театры, спортивные кружки и т.д. Кроме коньков, лыж, лёгкой атлетики, настольных игр предпочтенье она отдавала гимнастике, участвовала в школьных спартакиадах Средней Азии и Казахстана.

В школе дети не только учились, но и осваивали рабочие профессии, занимались укомплектовкой кронен пробки, проходили обучение девочки по домоводству, а мальчики по столярному делу.

Однажды в разговоре с Мариям я услышал такие слова: «Когда мы учились в школе всегда с гордостью говорили о том, что мы являемся островцами, так как наша школа носила имя Николая Островского.» И это было правдой.

С 1970 года по направлению, которое ей дали в областном правлении КОС, Мариям Иминова устроилась на работу на УПП-3 КОС. С первых же дней, без особого труда, она влилась в активную жизнь рабочего коллектива. Все дела на предприятии: труд в цехе, художественная самодеятельность, общественная деятельность – стали постоянными спутниками всей её жизни. И чуть позже к ним добавилось новое увлечение – поэзия. Эта неспокойная натура стала писать стихи. Прошло совсем немного времени и Мариям предложили работать завклубом, а затем библиотечным пунктом на своём предприятии. А в 1977 году её приняли на работу инструктором Алматинского областного правления КОС. За период её работы в должности инструктора сменилось пять председателей. И со всеми с ними она плодотворно работала, находила общий язык и не допускала конфликтных ситуаций. Поэтому пришло время и Мариям избрали на обласной конференции председателем Алматинской областной организации КОС.

В начале девяностых годов Мариям Рузахуновну приглашают на работу в Республиканскую библиотеку для незрячих и слабовидящих граждан. Она достойно принимает эстафету от Загородниковой Натальи Матвеевны, которую торжественно проводили на пенсию. С радостью принимается за новую интересную работу, которой посвятила почти тридцать лет. За годы работы она закончила Каскеленский колледж культуры и стала дипломированным специалистом.

За эти годы было издано десять с лишним её творческих работ в поэзии и прозе. Она является автором статей , опубликованных в российских и казахстанских СМИ.

Когда в конце 2021 года, прошло торжественное открытие нового Центра реабилитации Мариям была принята на работу реабилитологом «Жылы ұя». За время работы было сделано немало. Она всегда радуется встречам с людьми, которые потеряли зрение в позднем возрасте, прошли курсы реабилитации, продолжают учиться, трудиться, создают семьи и с радостью делятся своими успехами. Она как член редколлегии активно вела рубрику «Кухня на ощупь» в журнале «Алты нүкте» и публиковала другие материалы.

Её общий стаж работы составляет более пятидесяти лет. На мой взгляд вся жизнь этого человека была не из лёгких: частичная потеря зрения, до обидного она очень рано потеряла любимого своего мужа, трое её детей лишились отца. Когда на неё случайно упал чугунный, тяжёлый, фонарный столб, сломав позвоночник, она месяцы лежала в постели. Мариям мужественно боролась с этим недугом и с честью вышла победителем, она встала на ноги. А разве легко одной матери вырастить троих детей и дать им возможность получить хорошее образование? Такой матерью нужно только гордиться. Мариям Рузахуновне помогает осилить все трудности на жизненном пути её любовь к детям и внукам, её стойкий характер.

Ещё немного о трудолюбии и внимательном отношении этой маленькой женщины с её тёплой душой к людям. Там, где решается любой вопрос о делах в нашем обществе вы обязательно встретите Мариям Рузахуновну и услышите её голос: «Хорошие дела – слово благодарности, а о недостатках – и покритикует, и даст совет как лучше решить это дело.» В одной статье невозможно описать и рассказать о трудовом и жизненном пути человека. Многое осталось недосказанным.

Я был на двух творческих вечерах, посвящённых юбилеям Мариям Рузахуновны, где рассказывалось о её трудовых и творческих делах, о семейной жизни. Я видел и слышал как о ней отзываются люди, с каким теплом они поздравляли её с юбилеями, дарили ей музыкальные номера и поздравительные стихи.

В заключение твёрдо могу сказать, что такие люди, как Мариям Рузахуновна, которая уже шестьдесят лет является членом Казахского общества слепых имеют полное право выдвигаться кандидатами в Почётные члены КОС.

Как всегда в заключении желаю читателям журнала « Алты нүкте» здоровья и благополучия.

Владимир Ивановский

Концерт, который объединяет

Художественная самодеятельность реабилитационного центра «Жылы ұя» Казахского общества слепых регулярно проводят концертные программы в центре досуга филила КОС в Алматы. В концертных программах могут принять участие все желающие, никому и никогда не отказывают в возможности выйти на сцену. Желающие исполняют песни под аккомпанемент баяна, гитары или минусовки.

Хотелось бы особо рассказать о недавней концертной программе «Пусть всегда будет солнце, будет мир и семья» («Отбасым – байлығым»), которая состоялась 18 сентября и была посвящена Дню города и Дню семьи.

В концерте принял участие хор «Соловьи Алатау». Хор исполнил песни: «Песня об Алматы», «Сад во дворе» и песню на слова нашего поэта Владимира Ивановского, почётного члена Казахского общества слепых. Музыку к песне «Наш город» также написала почётный член Казахского общества слепых Прасковья Савинкина. Зрители очень тепло восприняли эти произведения – песни всем понравились.

Группа «Каламкас» исполнила песни «Об Алматы», «Ауылға барам» и «Мамин старенький дом». Зрители также с восторгом встретили выступление группы.

Также выступили известные солисты: Владимир Шамшудинов, Батима Полищук, Алтынбек Толегенов, Фёдор Зражевский, Токжан Макулбекова, Ольга Чикунова, Светлана Токаева, Фарида Калиева, Марфа Глущенко, Байдос Ержанов.

А вот об одном из участников концерта – Куате Койшыгуле – хочется сказать отдельно. Он работает в реабилитационном фонде «Анниса». В этом фонде проходят реабилитацию дети с нарушениями зрения, аутизмом и другими патологиями. Куат обучает детей компьютерной грамотности. Но его таланты не ограничиваются только профессиональной деятельностью. Куат Койшыгул сам пишет слова к своим песням и сам сочиняет музыку. А самое главное – как красиво он исполняет созданные им произведения! С вдохновением, нежностью и большим душевным подъёмом. Его выступления никого не оставляют равнодушным.

Наши концерты всегда очень хорошо принимаются слушателями и зрителями. Зрители не просто наблюдают за происходящим – они активно участвуют в концертах: танцуют, подпевают, хлопают. Почти каждую песню сопровождают радостные крики: «Браво!»

Конечно, нельзя не сказать и о наших замечательных ведущих – Фариде Калиевой и Ольге Чикуновой, музыкальном операторе Александре Зражевским. Большую помощь за сценой оказывают Бахыткуль Калкаева и Марк Лобонков.

Хочется надеяться, что и в дальнейшем у нас будут проходить такие же замечательные, душевные и добрые концерты, которые объединяют людей, дарят им радость и хорошее настроение. Остаётся только пожелать всем крепкого здоровья, удачи и новых творческих успехов!

Вперёд, вперёд, вперёд – и ни шагу назад!

С уважением, **Фёдор Зражевский**

ҚОҒАМ ЖӘНЕ МҮГЕДЕКТІГІ БАР АДАМДАР
ОБЩЕСТВО И ЛЮДИ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Қазақстанда мүгедектігі бар азаматтарға қандай әлеуметтік қолдау көрсетіледі?

Қазақстанда мүгедектігі бар азаматтарды әлеуметтік қолдаудың көпдеңгейлі жүйесі қалыптасқан. Ол мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларды, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан төленетін әлеуметтік төлемдерді, сондай-ақ еңбек жарақаты немесе кәсіптік ауру салдарынан мүгедектік белгіленген жағдайда берілетін сақтандыру төлемдерін қамтиды.

Бүгінде мүгедектік бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыны 544 мыңнан астам адам алады. Ақшалай қолдаудың негізгі түрі – мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы. Оның мөлшері белгіленген мүгедектік тобы мен мүгедектіктің себебіне қарай айқындалады.

2026 жылы жалпы ауру салдарынан мүгедектік белгіленген жағдайда I топтағы мүгедектігі бар азаматтарға – 111 873 теңге, II топқа – 89 498 теңге, III топқа 61 022 теңге мөлшерінде жәрдемақы төленеді.

Егер азамат үшін Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдар жүргізілген болса, оған еңбекке қабілеттілігінен айырылуына байланысты әлеуметтік төлем де қосымша тағайындалуы мүмкін. Оның мөлшері әлеуметтік аударымдар жүргізілген табыс көлеміне, жалпы еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесіне және міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысу өтіліне қарай жеке есептеледі.

Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиға немесе кәсіптік ауру салдарынан мүгедектікке ұшыраған жұмысшылар үшін сақтандыру төлемдері көзделген. Осылайша, азаматтың өмірлік жағдайына қарай мемлекеттік және сақтандыру жүйесі арқылы көрсетілетін қолдау шаралары бірін-бірі толықтыруы мүмкін.

I топтағы мүгедектігі бар азаматқа күтім жасайтын адамдарға, сондай-ақ мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған анасына, әкесіне, асырап алушысына, қамқоршысына немесе қорғаншысына да жеке қолдау шаралары қарастырылған. 2026 жылы тиісті ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақының мөлшері 81 871 теңгені құрайды.

Мүгедектік бойынша төлемдерді «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы арқылы, eGov.kz порталында немесе проактивті форматта рәсімдеуге болады. Мүгедектік белгіленгеннен кейін азаматқа жәрдемақыны рәсімдеу туралы ұсыныс көрсетілген SMS-хабарлама жіберіледі. Төлемді тағайындау үшін жауап ретінде келісімін растау жеткілікті.

Қажетті мәліметтердің басым бөлігін жүйе мемлекеттік ақпараттық жүйелерден автоматты түрде алады. Бұл сұратылатын құжаттар санын азайтып, бірқатар жағдайда азаматтың өзі жүгінбей-ақ төлемді тағайындауға мүмкіндік береді.

https://www.gov.kz/memleket/entities/enbek/press/news/details/1285518?lang=kk

Зағип ақынның екі жинағы қатар жарық көрді

Мұратбек Тоқайұлының өлеңдері тақырып ауқымының кеңдігімен, ойының жинақылығымен, тілінің табиғилығымен және поэзияға қойылатын классикалық талаптарға жауап берер шымырлығымен ерекшеленеді.

Ақын Мұратбек Тоқайұлының «Тау бұлағының сылдыры» және «Бір жұтым ауа» атты екі жыр жинағы қатарынан жарық көріп, өз оқырмандарына жол тартты.

Әдебиет әлеміне сан алуан тағдырлар мен түрлі үндер келіп жатады.

Солардың қатарында Қобда бетінің қазақ жастарының ішінде сексенінші жылдардың дүмпуімен, жастықтың жалынды жігерімен, өзіндік өрнегі мен табиғи бояуымен келген жас толқынның шоқтығы биік өкілдерінің бірі – ақын Мұратбек Тоқайұлы.

Мұратбек Тоқайұлының өлеңдері тақырып ауқымының кеңдігімен, ойының жинақылығымен, тілінің табиғилығымен және поэзияға қойылатын классикалық талаптарға жауап берер шымырлығымен ерекшеленеді.

Ақын Мұратбек Тоқайұлы 1960 жылы 22 желтоқсанда Моңғолияның Баян-Өлгий аймағы, Өлгий қаласында дүниеге келген. Тегі – абақ керейдің ителі-дәулет руынан. Қазақтың атақты абыз-ақын, жырауларының бірі Даниял Дікейұлының немерелес інісі.

Өмірдің жазу-сызуын да, есеп-қисабын да қатар меңгерген ол 1968-1978 жылдары Өлгий қалалық орта мектебінде білім алып, 1978-1980 жылдары Ұланбатыр қаласындағы Қаржы-экономика техникумында оқып, есепші-экономист мамандығын игерді.

Туған жерінде еңбек жолын бастап, кейін атажұртқа оралған қаламгер бүгінде Ақмола облысы, Целиноград ауданы, Қоянды өңірінде ғұмыр кешіп келеді.

Көп жылдан бері ақын екі жанарынан қатар айырылған тағдырдың тауқыметін кешіп, бүгінде жанашыр ағайын-туыстарының қамқорлығында. Бұл өз алдына бөлек әңгіме!

Мұратбек Тоқайұлы 1980 жылдары алғашқы туындыларын «Шұғыла» әдеби журналында, «Жаңа-Өмір» газетінде және республикалық басылымдарда жариялай бастады.

1993 жылы Өлгий қаласындағы баспадан «Жанарымда жастығым» атты тұңғыш жыр жинағы жарық көрді.

Қазақ еліне қоныс аударғаннан кейін де ақын өзінің шығармашылық байланысын үзбей, өлең өлкесіндегі ізденісін жалғастыра түсті. Туған жерден атажұртқа ұласқан өмір жолы оның шығармашылығына жаңа тыныс, жаңа тақырыптар әкелді.

Уақыт керуені толассыз алға жылжып, жылдар тізбегі бірін-бірі алмастырған сайын Мұратбек Тоқайұлы да қазақ поэзиясының ақсақалдық биік тұғырына көтерілді.

Белгілі ақын, жыр әлеміне жалынды жастықпен келіп, өзіндік өрнегін қалдырған Мұратбек Тоқайұлының оқырманымен қайта қауышқан бұл жаңа жыр жинақтары оның жүрек пен заманның үндестігінен туған асыл қазыналары.

Аталмыш екі жинақта ақын Мұратбек Тоқайұлының әр жылдарда жазылған жырларын топтастырылған. Кітапта туған жерге деген сағыныш, балалық шақтың бұлдыр елестері, ата-баба аманаты, атажұртқа оралу, адам тағдыры мен уақыт тынысы, өмірдің өткіншілігі мен адамдық парыз секілді өзекті тақырыптар кеңінен өріс алады. Ақын өлеңдерінен туған жерге деген шексіз сағынышты, қазақы салт-сананың иісін және адам жанының пәктігін айқын аңғарасыз. Ақынның өмір жолындағы ізденістері, мұң мен қуанышқа толы ой-толғамдары оқырман жүрегіне жол тауып, рухани әлемін байыта түседі.

Белгілі бір дәуірде өмір сүрген, туған жерден алыстап, атажұртқа оралған, талай тарихи-әлеуметтік өзгерістерді көрген буынның рухани әлеміне де үңіледі. Осы мағынада ақынның бүгінгі поэзиясы жеке адамның шығармашылық жолынан әлдеқайда кең ұғымға ие. Ол – туған жерден басталып, тағдырлы көштер мен уақыт белестерін басып өткен бір буынның рухани шежіресі.

Кешегі жас ақынның жүрек тебіренісінен басталған жыр жолы бүгін ел мен жерді, уақыт пен адамды, өткен мен бүгінді сабақтастыратын кең арнаға ұласты. Ал сол күре жолдың бойында ақынның туған жерге деген сағынышы да, адамға деген махаббаты да, ұлтқа деген азаматтық үні де бірге келеді. «Тау бұлағының сылдыры» – ақынның шығармашылық ғұмырындағы белгілі бір кезеңнің ғана қорытындысы емес. Ол – жылдар бойы жүректе жиналған сырдың, ойдың, сағыныштың, қуаныш пен мұңның көркем шежіресі.

«Бір жұтым ауа» атты жинағы – ақынның шығармашылық жолындағы тағы бір белес. Бірақ оның мәні белестің биіктігінде емес, сол белеске көтерілген адамның жүрегінде жатқан сырда.

Өмірдің иір-қиыр жолдарын артқа тастап, маңдай терімен ізденіп, ой қуған сәттерін ол өлеңмен былайша өрнектейді:

Жазу-сызу...
Ой іздеп еңбектенем,
Маңдайымнан толастап тер кеппеген.
Иір-қиыр жолдарды артқа тастап,

Соқпағыммен өзімнің өрлеп келем!
Кетпесе егер өмірде күлкім жүдеп,
Ақын көңіл шығады бір күн түлеп!
Тыным таппай кеудемде дүрс-дүрс соққан,
Сен бәріне куәсің, шіркін жүрек!

Бұл – ақынның шығармашылық кредосындай қабылданатын жолдар. Өлең оның өмірінде ермек те, уақытша әуестік те емес, жүректің үздіксіз соғуы секілді табиғи құбылыс.

Шарлауменен шиырлап ой алабын,
Кейде олжасыз аңшыдай ораламын.
Осындай бір жабырқау сәттерімде,
Жаңғырықтан беймәлім оянамын.

Ақынның шығармашылық табиғаты да осында жатыр. Ол ойдың соңынан жүреді, көңілдің қалтарысына үңіледі, кейде жауабы табылмаған сауалмен оралады. Бірақ сол ізденістің өзі оны жаңа жырға бастайды.

Өйткені шынайы поэзияның мекені – ақынның ғана жүрегі емес. Оқырманның жүрегі.

Тау бұлағының сылдыры секілді ақын жыры да бірде баяу, бірде арынды ағады. Бірде балалық шаққа жетелейді, бірде туған жердің төріне апарады, енді бірде адам мен уақыттың алдына келіп тоқтайды. Сол сылдыры үзілмесін. Жырдың бұлағы тартылмасын.

Ақынның жүрегіндегі тау бұлағының суындай мөлдір, бір жұтым ауадай таза сезім, туған жерге деген сағыныш, адамға деген құрмет, сөзге деген адалдық ұрпақтан ұрпаққа жалғаса берсін. Өйткені адамға кейде бір жұтым ауа ғана емес, бір жұтым таза сөз де керек.

Мұратбек Тоқайұлының бұл жинақтары сондай таза сөздің бір арнасы. Оқырманға жол тартқан осы жыр керуенінің ғұмыры ұзақ болары сөзсіз...

Өйткені бұл жырлар өмірді көрген адамның сөзі.

Амантай Тойшыбайұлы, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі
https://adebiportal.kz/kz/news/view/zagip-aqynnyn-eki-zinagy-qatar-zaryq-kordi__10002058

Щедрое сердце

Здравствуйте, уважаемые читатели! В сентябре мы отмечаем, в числе других памятных дат, День семьи. Семья – это ячейка многонационального государства. За многолетний исторический путь люди разных национальностей обрели здесь отчий дом, пустили корни и тысячи семей живут по традициям бережно хранимым, несмотря на то, что семья интернациональная. В каждой семье любят в праздники и будни готовить казахский бешбармак, уйгурские манты, немецкие пироги, украинские щи, русский борщ и т.д. Мне хотелось бы пожелать всем семьям, как и всему казахстанскому народу мира и благополучия, достатка и взаимопонимания. Пусть наши дети и внуки никогда не узнают войны. Живут в свободной, сильной и независимой стране.

Мой сегодняшний материал также посвящается семейной теме.

В один из летних жарких дней августа я поехала по приглашению к моей близкой подруге Рахмановой Айжан в город Каскелен. Все дни проведённые там оставили в памяти очень тёплый незабываемый след. В долгие часы откровенных бесед мне открылись новые страницы её нелегкой, полной испытаний жизни. Вот кажется знаешь о человеке всё, но при каждой встрече открываются новые страницы из которых заполняются очень важные пробелы, позволяющие понять откуда у моей подруги такая сила характера, терпение, мудрость и другие качества.

Как-то после просмотра детского сериала, мы повели откровенную беседу о предках, наших корнях и многом другом. О своих бабушках и дедушках со стороны мамы и папы Айжан знает очень мало. Мама и папа Айжан остались сиротами, не познав в полной мере родительскую любовь, заботу и теплоту. Её родители поженились в Китае. Там же появились на свет двое её братьев. В пятидесятые годы двадцатого века Мариям и Даут переехали на ПМЖ в Казахстан в Алматинскую область и пустили здесь свои корни. В последующие годы в их семье родились ещё пятеро детей. Папа работал кузнецом, а мама вела домашнее хозяйство и занималась воспитанием детей.

Жизнь так непредсказуема и сложна. Тяжёлым ударом для семьи стало известие о неизлечимой болезни мамы. Молодая женщина день за днём угасала, страдая не только от боли, но и от тревожных мыслей о своём муже и детях.

Только-только оправившись от постигшего горя, семья как могла выживала, преодолевая все трудности тяжёлых будней. Трудно обьяснить, что стало причиной неожиданной болезни папы. Через некоторое время его не стало. Прожив всего сорок с небольшим лет, не успев поставить на ноги семерых детей, они один за другим покинули этот мир. Сиротам маму и папу заменила Айжан.

Сама ещё молодая, недавно потерявшая зрение, не имеющая опыта семейной жизни, она старалась со всей любовью, щедрым сердцем, окружить заботой и вниманием каждого, не выделяя никого. Помогала во всём и воспитывала как могла. На каникулы забирала их из детского дома в свою трёхкомнатную квартиру. У неё с мужем Насыром к тому времени подрастали дочь и сын. И вот что удивительно, всегда вспоминает Айжан, муж ни намёком, ни взглядом, какими-то обидными словами не упрекал за такую беспокойную, не знающую отдыха жизнь. Время шло. Свои дети – Лиля и Алымжан вместе с братьями и сёстрами Айжан росли, учились, работали. Один за другим вылетали из семейного гнезда. Они обзаводились своими семьями, но, какие бы изменения не происходили в их жизни, братья и сёстры Айжан приходят к ней как к маме за советом

После трагической гибели мужа Насыра ей пришлось вынести все трудности, чтобы поставить на ноги Лилю, Алымжана, внучку Фариду Она осталась без мамы, когда малышке было всего сорок дней. Айжан не отдала внучку никому. Проводила с ней бессонные ночи, лечила от болезней и старалась, чтобы ребёнок не чувствовал отсутствие родной мамы. Сегодня Фарида сама мама, у неё трое детей. Замечательная крепкая семья. В моём семейном архиве я бережно храню фотографии, видеозаписи моих творческих вечеров. На них отражены моменты, где Фарида танцует уйгурский танец, а Азиз и Аделя зажигательную лезгинку.

Казалось бы на этом могли бы закончиться все невзгоды, выпавшие на долю Айжан, но оказалось это совсем не так. В шестнадцать лет неожиданно ушла из жизни её внучка Аделя. Она была старшей дочерью Лили. А ещё через некоторое время новое горе – сын Алымжан похоронил старшего сына Мансура, ещё одного внука Айжан. Ему было всего тридцать лет. Жена Мансура Айдана осталась молодой вдовой с тремя маленькими детьми. Все испытания, которые выпали на долю моей подруги только закаляли её характер. Несмотря ни на что её сердце не очерствело. Она щедро делится своей добротой, любовью, вниманием, желанием помочь каждому, кто нуждается в помощи и поддержке. У них дома постоянно слышен детский смех. Это приезжают внуки и правнуки. На праздники накрывается щедрый дастархан. Время проходит весёлыми шутками, приятными воспоминаниями. В их доме дышится легко и свободно. Много цветов в доме и в саду. В прошлом году они хотели продать свой большой дом, но все соседи приходили и уговаривали их не делать этого. За много лет вся улица живёт как одна семья, делятся радостями и горестями: казахи, турки, уйгуры и русские, курды и татары, а также люди других национальностей. Для каждого, с кем встречается Айжан, на улице - взрослого и ребёнка у неё найдется доброе слово, поддержка и тёплая улыбка.

Мариям Иминова

АРНАЙЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР – ТЕХНОЛОГИИ ДЛЯ ЛИЦ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Цифрлық оңалту: технология маман мен отбасыға қалай көмектеседі?

Цифрлық технологиялар оңалту жүйесінің мүмкіндігін кеңейтіп келеді. Бүгінде оңалту көмегі орталықтағы немесе маман кабинетіндегі қызметпен ғана шектелмейді. Заманауи цифрлық құралдар оңалту бағдарламасын үйде жалғастыра отырып адамның жағдайындағы өзгерістерді қадағалауға, маман мен отбасы арасындағы тұрақты байланысты сақтауға жағдай жасайды. Осылайша оңалту бағытын дер кезінде анықтауға мүмкіндік туады.

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Әлеуметтік қорғау саласын дамытудың ұлттық ғылыми орталығы осындай технологиялық

шешімдерді оңалту саласына енгізіп келеді. Негізгі мақсат – маман жұмысын толықтырып, оңалту көмегін адам мен оның отбасына қолжетімді әрі жеке қажеттіліктерге бейім ету.

Орталық 2024 жылдан бері «Қазақстан халқына» қоғамдық қорымен және Министрлікпен бірлесіп «QH. Мүгедектігі бар балаларды үй жағдайында оңалту» жобасын іске асырып келеді. Қазір жоба Шымкент қаласы мен Қызылорда, Павлодар және Абай облыстарында жалғасып жатыр. Маңызды ерекшеліктерінің бірі – оңалту жұмысының үйде де жалғасуы. Мамандармен өткізілген сабақтан кейін бала өзіне жеке іріктелген жаттығуларды үйде орындайды. Ата-аналар берілген ұсынымдар мен тапсырмалардың орындалғанын цифрлық оңалту күнделігіне белгілейді. Ал мамандар баланың жағдайындағы өзгерістерді қадағалап, қажет болса, оңалту бағдарламасын түзете алады. Осының арқасында маман мен отбасының байланысы кезекті қабылдаумен шектелмей, оңалту жұмысы үздіксіз жалғасады.

Цифрлық сүйемелдеудің тағы бір бағыты Солтүстік Қазақстан облысында сынақтан өткізілмек. Бұл өңірде үйде көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтер бейінді мамандардың қашықтан қолдауымен толықтырылады. Алғашқы кезеңде жобаға мүгедектігі бар 180-ге дейін баланы қамту жоспарланып отыр. Қатысу ерікті, ол үшін баланың заңды өкілінің жазбаша келісімі қажет. Мұнда барлық балаға бірдей ұсыным беру емес, әр баланың нақты қажеттілігіне сай жеке сүйемелдеу маршрутын құру көзделген.

Әлеуметтік қызметкер алдымен баланың қажеттіліктерін бағалайды. Одан кейін бейінді мамандармен бірге отбасыға қандай көмек қажет екенін және оны қалай ұйымдастыру керегін анықтайды. Қажет болған жағдайда логопед, психолог, оңалту дәрігері және басқа да мамандар жұмысқа тартылады.

Бұл жұмыста FSM Social цифрлық платформасы маман мен отбасы арасындағы қашықтан байланыстың негізгі құралдарының біріне айналады. Платформа арқылы мамандар отбасыларға онлайн кеңес беріп, жеке тапсырмалар мен ұсынымдар жолдайды, олардың орындалуы туралы кері байланыс алады және сүйемелдеу барысын қадағалайды.

Жаңа формат үйде көрсетілетін қолданыстағы арнаулы әлеуметтік қызметтерді алмастырмайды, олардың көлемін де қысқартпайды. Қашықтан байланыс әлеуметтік қызметкердің жұмысын толықтырады және қажет кезде бейінді мамандарды жиірек тартуға жағдай жасайды. Жобаға қатысушыларды даярлау, жеке сүйемелдеу маршруттарын әзірлеу 2026 жылғы қыркүйекте басталады. Негізгі кезең 2026 жылғы қазаннан 2027 жылғы сәуірге дейін жалғасады.

Жобаның әдіснамалық сүйемелдеуін Әлеуметтік қорғау саласын дамытудың ұлттық ғылыми орталығы жүзеге асырады. Орталық бейінді мамандарды тартып, әлеуметтік қызметкерлерді даярлап, күрделі жағдайлар бойынша қолдау көрсетеді. Жоба соңында жаңа форматтың мамандар көмегіне қолжетімділікті қаншалықты арттырғанына, балаларды сүйемелдеу нәтижесі мен отбасыларға қаншалықты қолайлы болғанына бағалау жүргізіледі.

Осылайша, цифрлық оңалту бір ғана платформа немесе технологиямен шектелмейді. Ол – адамның қажеттілігін бағалаудан бастап, жеке маршрут құруды, үйдегі оңалту жұмысын жалғастыруды, нәтижелерді қадағалауды, маманмен тұрақты кері байланыс орнатуды және заманауи оңалту құралдарын жеке бейімдеуді қамтитын тұтас жүйе. Цифрлық технологиялар маманды алмастырмайды, керісінше оның мүмкіндігін кеңейтіп, кәсіби көмекті бала мен отбасыға жақындатады.

https://www.gov.kz/memleket/entities/enbek/press/news/details/1282904?lang=kk

33-летнему пациенту в Алматы пересадили роговицу и сохранили глаз

В Алматы врачи помогли сохранить зрение 33-летнему пациенту после сложной трансплантации. Спустя пять месяцев после пересадки роговицы 33-летний житель Алматы вновь пришёл в Центральную городскую клиническую больницу. На этот раз – на контрольный осмотр и чтобы лично поблагодарить врачей, которые помогли ему сохранить глаз.

У молодого пациента диагностировали тяжёлый кератоконус IV степени – заболевание, при котором роговица постепенно деформируется и зрение значительно ухудшается. По мере прогрессирования болезни ему потребовалась трансплантация роговицы.

Сложную операцию провела заведующая отделением офтальмологии ЦГКБ Гулзат Абдраимова. Хирургическое лечение позволило сохранить глаз и создать условия для восстановления зрения.

Пять месяцев спустя специалисты провели контрольное обследование. Результаты показали положительную динамику: состояние пересаженной роговицы оценивается как хорошее.

После осмотра пациент поблагодарил врача и всю медицинскую команду за лечение. Для него эта встреча стала возможностью лично сказать спасибо специалистам, которые помогли пройти через сложный этап.

«Для нас за каждой операцией стоит судьба конкретного человека. Особенно важно помочь молодым пациентам сохранить зрение и возможность полноценно жить, учиться, работать и строить планы на будущее», – отметила заведующая отделением офтальмологии Гулзат Абдраимова.

К слову, трансплантация роговицы относится к сложным направлениям офтальмохирургии и требует высокой квалификации специалистов, современной техники и длительного наблюдения после операции. В ЦГКБ Алматы такие вмешательства проводят в рамках донорской программы. С начала года специалисты ЦГКБ провели уже 15 трансплантаций роговицы.

https://24.kz/ru/news/zdravookhranenie/791834-33-letnemu-patsientu-v-almaty-peresadili-rogovitsu-i-sokhranili-glaz

АТА-АНА МЕН БАЛА
РОДИТЕЛИ И ДЕТИ

Қазақстандағы оқу бағдарламалары мен білім беру стандарттары жаңа Конституцияның нормалары бойынша қайта қаралды

Оқу жылының басында Оқу-ағарту министрлігі мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттар мен үлгілік оқу жоспарларды жаңартылған негізгі Заңның ережелеріне сәйкес келтірді. Бұл туралы Үкімет отырысында ведомство басшысы Жұлдыз Сүлейменова мәлімдеді.

«Бүгінгі таңда елімізде 12 мыңнан астам мектепке дейінгі ұйым жұмыс істейді, оларда 1 млн-нан астам бала тәрбиеленуде. Оның ішінде 360 мың бала мектепалды даярлықтан өтті», – деді Жұлдыз Сүлейменова.

20 қалада және облыстардың 23 ауданында ваучерлік қаржыландыру бойынша пилоттық жоба іске асырылуда. Жобаны іске асыруда 1,1 млн ваучер берілді. Нәтижесінде 2 жастан 6 жасқа дейінгі балалардың кезегі 160 мыңнан 23 мыңға дейін қысқартылып, бюджет қаражатының 35,3 млрд теңгесі үнемделді. Балалардың мамандықтар туралы алғашқы түсініктерін қалыптастыру және еңбекке тәрбиелеу мақсатында 100 балабақшада «Ерте жастан еңбекке және кәсіпке баулу» ерте кәсіптік бағдарлау әдістері пилот негізінде жүзеге асырылуда.

«Қазіргі уақытта еліміздегі 8 мыңнан астам мектепте 4,1 млн оқушы білім алуда. Биыл 380 мың бала бірінші сыныпқа қабылданатын болады. 11-сыныпқа 227 мың оқушы көшті. Өткен оқу жылында 230 мыңнан астам оқушы мектеп бітірді», – деп атап өтті министр.

Жаңа оқу жылынан бастап білім беру мазмұны бірқатар жаңа міндетті оқу курстарымен толықтырылады. 5-7-сынып оқушылары үшін «Конституция негіздері» пәні енгізіледі. 8-11-сыныптарда «Заң және тәртіп» міндетті оқу курсы енгізіледі. Сонымен бірге 5-11-сынып оқушылары үшін «Жеке қауіпсіздік» міндетті оқу курсы енгізіледі. Бұған дейін таңдау пәні ретінде оқытылып келген «Құқық негіздері» курсы барлық оқушылар үшін міндетті пәнге айналады және мазмұны Жаңа Конституция қағидаттарына сәйкестендірілді.

https://www.gov.kz/memleket/entities/edu/press/news/details/1279784?lang=kk

Қазақстанда балаларға протездік-ортопедиялық бұйымдар тегін беріледі

Қазақстанда протездік-ортопедиялық көмекке мұқтаж балаларға медициналық көрсетілімдеріне сәйкес жеке өлшеммен жасалған протездік-ортопедиялық бұйымдар тегін беріледі. Бұл жұмыс – әлеуметтік қорғау жүйесіндегі маңызды бағыттардың бірі. Көмек ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Әлеуметтік қорғау саласын дамытудың ұлттық ғылыми орталығы базасында көрсетіледі.

Протездік-ортопедиялық көмек тірек-қимыл жүйесінде бұзылыстары бар балалардың қозғалысын қолдауға, дене бөліктерінің қызметін түзетуге және оңалтудың нәтижесін жақсартуға бағытталған. Мұнда басты назар әр балаға жеке қарауға аударылады.

Яғни бұйым баланың денсаулығына, дене бітімінің ерекшеліктеріне және нақты қажеттілігіне қарай таңдалып, жеке өлшемімен дайындалады.

Протездік-ортопедиялық көмектің негізгі түрлерінің бірі – ортездеу. Ортез – дененің белгілі бір бөлігін ұстап тұруға, тұрақтандыруға немесе дұрыс қалыпқа келтіруге көмектесетін арнайы медициналық бұйым. Ол сондай-ақ денеге түсетін салмақты азайтуға көмектеседі.

Баланың медициналық көрсетіліміне қарай табанға, тобыққа, тізе буынына, балтырға, аяқтың толық бөлігіне, сондай-ақ қолдарға арналған ортездер жасалуы мүмкін. Балаға қандай ортез қажет екенін маман тексеру нәтижесіне қарай анықтайды.

Ортез баланың жеке өлшемі бойынша жасалады. Бұл балалар үшін өте маңызды, себебі бала өскен сайын дене бітімі мен қозғалысқа деген қажеттілігі де өзгереді. Сондықтан мамандардың міндеті дайын бұйымды бере салу емес, баланың дене ерекшелігіне сәйкес келетін ортез дайындау. Дұрыс таңдалған ортез баланың қозғалысын қолдап, оңалту шараларының тиімді өтуіне көмектеседі.

Ортезді баланың жасына, суретіне немесе сыртқы белгілеріне қарап өз бетінше таңдауға болмайды. Алдымен маманға қаралу қажет. Маман баланың денсаулығын, қозғалу мүмкіндігін бағалап, ортездің қажет-қажет еместігін анықтайды. Содан кейін қажетті бұйымның түрі таңдалып, баланың жеке өлшемдері алынады. Осы өлшемдер бойынша ортез дайындалады.

Протездік-ортопедиялық көмек алуға құқығы бар азаматтарға жеке өлшеммен жасалатын бұйымдар медициналық көрсетілімдерге және белгіленген тәртіпке сәйкес тегін беріледі. Бұл отбасыларға қажетті бұйымды қосымша шығынсыз алуға мүмкіндік береді.

Бұдан бөлек, егер протездік-ортопедиялық көмек алу үшін басқа елді мекенге бару қажет болса, жол шығындарын өтеу қарастырылған. Жол шығындары жылына екі реттен артық өтелмейді. Ал ұсақ протездік-ортопедиялық құралдарды алу кезінде жол шығыны бір рет өтеледі. Сондай-ақ баланың протездік-ортопедиялық көмек алуына байланысты оны алып барған адамның жол шығыны да бір рет өтеледі.

Осылайша, мемлекеттік қолдау баланың қажеттілігін анықтаудан бастап, маманның кеңесі, жеке өлшем алу, бұйымды дайындау және қажет болған жағдайда көмек көрсетілетін жерге бару шығындарын өтеуге дейінгі процесті қамтиды.

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі ата-аналарға: егер балаға ортез немесе басқа да протездік-ортопедиялық бұйым қажет болса, ең алдымен маманға жүгінуге кеңес береді. Балаға дұрыс таңдалып, жеке өлшемімен жасалған бұйым оның қозғалысын сақтауға, күнделікті өмірде өздігінен әрекет етуіне және оңалту нәтижесін жақсартуға көмектеседі.

https://www.gov.kz/memleket/entities/enbek/press/news/details/1299645?lang=kk

Рождение дочери укрепляет брачные отношения родителей, выяснили ученые

Исследование показало, что отцы дочерей демонстрируют более высокий уровень привязанности, доверия и преданности к матери ребенка, чем мужчины, у которых рождаются сыновья, пишет News Medical.

Ученые из Центра женщин в бизнесе при Бизнес-школе Ратгерского университета провели исследование, опубликованное в научном журнале "Personality and Individual Differences". Специалисты выяснили, что воспитание дочерей способно укреплять романтический союз родителей. По данным исследователей, мужчины, имеющие дочерей, проявляют больше привязанности, заботы, доверия и близости по отношению к матери ребенка, чем отцы сыновей.

В ходе работы авторы провели три социологических опроса, в которых приняли участие около 1700 родителей со всех США. На первом этапе ученые оценили качество отношений отцов дочерей до 18 лет с их партнерами. Второй опрос сфокусировался на мнении матерей о поведении супругов. Третий этап охватил пары на последнем триместре беременности, чтобы исключить влияние факторов, существовавших до рождения ребенка. Результаты подтвердили, что изменения в поведении мужчин возникают именно после появления дочери.

Авторы работы Кристал Дуарте и Кристина Дуранте предложили несколько объяснений этому феномену. Отец служит для дочери первым примером мужского поведения в отношениях. Проявляя внимание и уважение к матери, мужчина формирует для ребенка модель надежного партнера. Кроме того, воспитание дочери может активировать культурные нормы защиты и менять восприятие семейных ценностей.

Ученые подчеркивают, что отцы дочерей не обязательно становятся лучшими родителями, но воспринимаются матерями как более надежные и вовлеченные партнеры.

Елена Антипина

https://www.nur.kz/health/motherhood/2430945-rozhdenie-docheri-ukreplyaet-brachnye-otnosheniya-roditeley-vyyasnili-uchenye

ТАРИХ
ИСТОРИЯ

1 қыркүйек – Білім күні

Қазақ даласында алғаш мектеп ашқан Ыбырай Алтынсарин туралы не білеміз?

Ыбырай Алтынсарин балаға тек хат танытып, есеп үйретумен шектелген жоқ. Ол үшін мектепте білім берумен қатар, адамды еңбекке, адалдыққа, ізгілікке тәрбиелеуі маңызды болды.

1 қыркүйек – Білім күні. Ал қазақ даласында мектеп атаулы санаулы ғана болған XIX ғасырда білім беру жүйесін қалыптастыру оңай болған жоқ. Осы істің басында тұрған тұлғалардың бірі – Ыбырай Алтынсарин. Қазақтың ұлы ағартушысы тұтас ғұмырын білім беру мен ағартушылыққа арнады. Ол қазақ балаларына арнап мектеп ашып, ана тіліндегі алғашқы оқу құралдарын жазып, ұстаз даярлау ісіне де ден қойды.

Қазақ даласында тұңғыш мектеп ашқан Ұлы ағартушы

Ыбырай Алтынсарин 1841 жылы дүниеге келген. Әкесінен ерте айырылған ол атасы Балғожа Жаңбыршыұлының тәрбиесінде өсті.

1850 жылы Орынбор шекара комиссиясы жанынан қазақ балаларына арналған мектеп ашылғанда, Ыбырай сол мектепке қабылданған алғашқы оқушылардың бірі болды.

Жас Ыбырайдың білімге деген қызығушылығы мектеп қабырғасымен шектелген жоқ. Ол Орынборда оқып жүрген кезінде шығыстанушы ғалым В.В. Григорьевпен танысып, оның кітапханасын пайдалануға мүмкіндік алады. Осылайша, ол орыс және әлем әдебиетімен танысып, білімін өз бетінше толықтыруға ұмтылады.

Мектепті аяқтағаннан кейін Ыбырай біраз уақыт атасының хатшысы болып қызмет атқарып, кейін Орынбор облыстық басқармасында тілмаш болды. Бірақ оның негізгі мақсаты әкімшілік қызметте қалу емес, қазақ балаларына білім беру еді.

1860 жылы Ыбырайға Торғайда қазақ балаларына арналған мектеп ашу тапсырылды. Алайда ол үшін дайын ғимарат та, жеткілікті оқу құралдары да болған жоқ. Сондықтан Ыбырай ауылдарды аралап, мектепке қаржы жинады.

Ақыры 1864 жылғы 8 қаңтарда Торғай даласында алғаш рет мектеп ашылды. Оған алғашқы кезде 14–16 бала қабылданғаны жөнінде деректер бар. Ыбырайдың өзінің бір хатында 14 баланың оқуға кіріскенін жазған. Тіпті, мектеп жанынан балаларға арналған интернат та салынды.

Осылайша, Торғайдағы алғашқы мектеп қазақ даласында жаңа үлгідегі зайырлы білім беру жүйесін қалыптастырудың маңызды қадамдарының біріне айналды.

Кел, балалар, оқылық!

Ыбырай Алтынсарин балаға тек хат танытып, есеп үйретумен шектелген жоқ. Ол үшін мектепте білім берумен қатар, адамды еңбекке, адалдыққа, ізгілікке тәрбиелеуі маңызды болды.

Сондықтан ұлы ағартушының шығармаларында білім мен еңбектің, адамгершілік пен жауапкершіліктің маңызы қатар айтылады. «Кел, балалар, оқылық!», «Өнер-білім бар жұрттар» сияқты өлеңдері бірнеше ұрпақтың білімге деген көзқарасына әсер етті.

Ал балаларға арналған әңгімелерінде ол күрделі моральдық мәселелерді қарапайым әрі түсінікті тілмен жеткізуге тырысты.

Мектеп көбейген сайын қазақ тіліндегі оқу құралдарына қажеттілік те артты. Ыбырай осы мәселені жақсы түсінді. Осылайша, 1876 жылдан бастап қазақ балаларына арналған «Қазақ хрестоматиясын» дайындауға кірісті. Кітапты 1879 жылы Орынборда бастырып шығарды. Хрестоматияға қазақ ауыз әдебиеті, ағартушылық мазмұндағы туындылар, Ыбырайдың өлеңдері мен әңгімелері, сондай-ақ орыс авторларынан аударған шығармалар енді.

Ыбырай жазған тағы бір оқу құралы – «Қазақтарға орыс тілін үйретудің бастапқы нұсқаулығы». Бұл еңбектер қазақ балаларына жүйелі білім беруге арналған алғашқы оқу құралдарының бірі еді.

1879 жылы Ыбырай Алтынсарин Торғай облысы мектептерінің инспекторы болып тағайындалды. Осы қызметтен кейін оның ағартушылық жұмысының аясы бұрынғыдан да кеңейе түсті. Ол 1879–1883 жылдары Торғай облысының бірнеше уезінде жаңа мектеп ашу жұмысына жетекшілік етті.

Ыбырай Алтынсарин мектеп ашумен қатар, мұғалім даярлау, оқу құралдарымен қамтамасыз ету және білім беру сапасына да ерекше көңіл бөлді.

Сондай-ақ Ыбырайдың педагогикадағы ұстанымына сәйкес, мектеп үшін ең маңыздысы – білікті ұстаз.

Ырғыздағы алғашқы қыздар училищесі

XIX ғасырдағы қазақ қоғамында қыздардың білім алуы сирек құбылыс еді. Соған қарамастан Ыбырай Алтынсарин қыз балаларды оқыту мәселесіне де ерекше назар аударды.

1887 жылғы 15 қыркүйекте Ырғызда қыздарға арналған бір сыныптық училище ашып, 17 қыз оқуға қабылданды. Бір жылдан кейін мектеп жанынан 18 орындық интернат ашылды.

Бұл қадам қазақ даласындағы әйелдердің білім алуына жол ашқан маңызды бастамалардың бірі болды.

Білім жолындағы өшпес із

Ыбырай Алтынсарин қазақ қоғамы үшін тек жалпы білім беретін мектептер аздық ететінін түсінді. Ол жастарды еңбекке баулып, белгілі бір кәсіп меңгеруіне мүмкіндік беруді де маңызды деп білді.

1883 жылы Торғайда қолөнер мектебі ашылды. Бұл қазақ даласындағы техникалық білім берудің алғашқы қадамдарының бірі болды. Сонымен қатар мұғалім даярлау мәселесіне де көңіл бөлінді.

Осылайша, Ыбырайдың ағартушылық идеясы бір ғана мектеппен шектелмей, бастауыш білімнен кәсіптік оқуға дейінгі біртұтас жүйені қалыптастыруға ұласты.

Ыбырай Алтынсарин 1889 жылы дүниеден өтті. Ол небәрі 48 жыл өмір сүрді. Бірақ осы қысқа ғұмырында қазақ қоғамының білім беру тарихында өшпес із қалдырды.

Бүгінде 1 қыркүйекте мыңдаған бала мектеп табалдырығын аттайды. Ал олардың қолындағы алғашқы кітап, алғашқы әріп, алғашқы сабақтың ар жағында бір жарым ғасыр бұрын қазақ даласында білімнің негізін қалауға күш салған ағартушылардың еңбегі жатыр. Солардың ішінде Ыбырай Алтынсариннің орны бөлек. Оның «Кел, балалар, оқылық!» деген үндеуі – өз дәуірінде ғана емес, одан кейін де бірнеше ұрпақты білімге шақырған ұранға айналды.

https://aikyn.kz/309479/k-azak--dalasynda-alg-ash-mektep-ashk-an-ybyray-altynsarin-turaly-ne-bilemiz

ПРОЗА

Өгей қыздың көз жасы

(Әңгіме)

Сабырлы қалыптан бір сәтке тайқып, өмірінің жеңісті кезеңдерін мәңгіге ұмытып, қараңғы түкпірге жасырынған балаша, бөлме бұрышында солқ-солқ жылап он сегіз жасар қыз отыр. Не себепті жылайды, не үшін өмірге наз айтады бәрі-бәрі жұмбақ. Барлығы ішінде сақтаулы, жүрек түкпірінде құлыптаулы. Кейде терең күрсініп нәзік саусақтарының сыртымен көз жасын сүртіп қояды. Тек көз жасын ғана. Ал жүрек түкпірінде қоламталанған мұңды сылып тастау мүмкін емес. Төмен салбыраған басын көтеріп, жасқа малынған жанарын тағы да сүртіп, бір байламға келгендей отырған орнынан тұрды. Төңірегін бір шолып ауыр күрсінді. Аяғын сүйрете басып терезе алдына жақындады. Есі ауысқан адамша сәл жымиып: «Мен неге ол үшін мұңға батамын» деді. Жымиған күлкісін бірден жиып алып, қалың ой тұңғиығына қайта батты. Қандай ой екені жұмбақ. Бәрі ішінде. Лайым жақсы ой болғай… Терезе алдынан аспандағы қиық айға қарады. Ай да қызға қарап «Сен де мендей жалғызсың, мен де сендей жалғызбын» деп мұң шағатындай… Мүмкін солай да шығар.

– Қызық, – деді өзімен-өзі күбірлеп. – Қанша жыл өтсе де сен өлмедің, ал біз жұмыр басты пенде мыңымыз келіп, мыңымыз кеттік. Ішімізде жақсымыз да, жаманымыз да, түн қатып жыр жазғанымыз да, есі ауысып жынданғанымыз да болды. Барлығын сен көріп тұрдың… Көре де бересің. Неге? Сонда өмірдің әділеттілігі осы ма? Жансыз. Түнде ғана жер бетіне жарық деген ұғым бар екенін ұмыттырмауың үшін Жаратушы сені жаратқан ба? Басқа титтей де пайдаң жоқ. Бірақ сен мәңгісің. Мен өлемін. Бәрі өледі. Себебі біз пендеміз, адамбыз… қуанамыз, қайғырамыз, күлеміз. Кейде ашуға да ерік береміз. Қателіктер жасаймыз, сол үшін кешірім сұраймыз. Ал сен ше? Сен не істей аласың? Қаншама күнәні, қайырымсыз адамдарды, қиналғандарды көрсең де ештеңе жасай алмайсың. Сенің қолыңнан түк келмейді. – Есі ауысқан адамша сықылықтай күліп, – сенде қол да жоқ екен ғой. Иә, сенде қол да жоқ. Ал менде қол бар, ақыл-сана бар. Өкінішті, сен бұлардың бірін де түсінбейсің. Сен жай ғана бір ғаламшардың серігісің. Бітті… Қою қара түнде жарқырап тұрған жарық ай үндемеді. Тіпті ашуланған қыздың айтқан сөзіне жауап та қайыра алмады. Мүмкін қыздың да айтқаны орынды болар…

* * *

– Көркем, Көркем, – бөлме ішін жаңғырта шыққан Қадишаның үні еді. Күнделікті қалпымен қызын оятпақшы болып бөлмесіне кірді. – Ойбай, – деді ернін сылып еткізіп, – мына қыз қайда кеткен? Қашып кеткеннен сау ма өзі? Бөлме ішінде дел-сал күйде не істерін білмей, мең-зең болып Қадиша тұр. «О, тоба. Құдірет. Жомартқа не бетімді айтамын? Бір қызға ие бола алмадың ба?» деп өзімнен көріп жүрмесіне кім кепіл? Жо-жоқ ешқайда қашпаған болар. Мүмкін далада жүрген болар. Мен де қайдағы-жайдағыны ойлап».

Күдікті ойын бір сәтке сейілткендей, бір күрсініп дем алды. Ақиқатында қызының «махаббат» деген азапты дертке шалдыққанын білмейтін. Іштен тынып, бітеу біткен жара секілді өзімен-өзі иесіз үйде сырласып отырғанын білуші ме еді? Әй, қайдам, білмейді ғой. Сонда ана жүрегі перзентінің қаншалықты қиын кезеңді басынан өткеріп жүргенін сезбегені ме? Әлде ана жүрегі тасқа айналып кеткен бе? Бәлкім, өгей шеше болған соң қызының жан жарасын сезінбеген болар. Ол да мүмкін.

…Қанша іздесе де қыз табылмады. Көрші-көлемнен, ағайын-туыстан, құрбы-құрдастан, таныстардың барлығынан да сұрап шықты. Бәрінен естітіні бір-ақ сөз «көрмедім». Бұдан басқа көңілге медеу берерлік бір сөз айтылса ғой, шіркін. Біреу «әне, кетіп бара жатыр еді» десе болғаны сол жаққа бет алар еді. Ол адамның айтқаны шын ба, жалған ба оны елер Қадиша жоқ. Қыз табылса болғаны. Қу дүниенің тарылғаны соншалық, ондай сөзді әлі есіткен де жоқ. Үмітін үзбестен іздеп келеді… Балапанын іздеген құстай, басына қисая тартылған орамалды да ескерер емес… Үстінде алпы-солпы, аш ішектей шұбатылған халатын киген, сүріне-қабына Қадиша келе жатыр. Сырт кейпін көрген ауыл әйелдері «жынданғаннан сау ма?» деп беттерін шымшып, таңданыспен, әрі күмәнмен қарауда. Жұрттың ойын елеп, мән беріп «маған айттың ба, ей?» деп ұрыса кететін, ұрыс десе жанын беретін Қадиша жоқ. Кезіккендерден бар сұрары «Көркемді көрдің бе?» бас артық басқа сөзді айтпайды. Тіліне сол сөз ғана байланғандай. Сұраған сұрауына «жоқ» деп айтарын кісі жүзінен таниды да бұрылып кете барады. Ауылды түгел шарлап шықса да қызды таба алмады. Өзімен-өзі күбірлеп.

– Жаратқан-ау, Жомартқа не айтамын? Бұл қай мазағың еді. Енді не істеймін? Үйге келген бетте «қызым қайда?» деп сұрайды. Сонда не демекпін? Мен оянсам қызың жоқ екен, қашып кеткен секілді, деймін бе? Жо-жоқ олай десем менің өлгенім. Жон арқамнан таспа тіледі, таспа, – деп иығындағы жарадан қалған тыртықты сипады. – Мені тірідей жерге көмеді, жо-жоқ олай айта алмаймын. Табамын, табамын қызды, табамын…

Бәйшешектер енді-енді бүр ашып, қозы-лақтың аузы көкке енді тиген кез. Ашық аспан. Ауыл арасындағы қыстан қалған қар суы сай-саланы жағалап кеткен. Аспанның қарауылындай болып – алтын Күн тұр. Бәрін бақылап, жіті қадағалау міндетін мойнына алғандай. Тура қаратпайды. Қарай қалғанның өзінде еріксіз көзді тайдырып әкетуге мәжбүр боласың, шақырайған күннің нұры көздің қарашығын ойып жіберердей, жазым етердей шағылысады. Ауыл үйлеріндегі адамдар да кішігірім той, бір-біріне көктемнің келуімен, көкек айының (сәуір) енуімен құттықтап әлек. Тек бір үйде жаназа шығарғандай зарлы жылау, ащы өксіктен қарлыққан дауыс, ыңырсыған, күшене ыңыранған, өткір, құлақ тесер үн. Бұл Жомарттың үйінен шыққан еді. Ел-жұрт қуанып жатқан да бұлар нағып күңіренеді дейсіз ғой. Басты себеп – Көркем.

Оқиғаны басынан бастайық. Жомарттың үйленгеніне екі жыл толған тұғын. Әйелі марқұм әп-әдемі, нәп-нәзік қыз баланы дүниеге әкелген еді. Жомарттың сонда қуанғаны-ай. Бауырына қызын қысып, көзіне қуаныштан жас алып «Көркем деп қоямын, Көркем болады» деп ауруханаңы басына көтере айқайлаған. Қуаныш пен қайғының егіз жүретіні қашаннан да белгілі. Қуансаң қайғырасың, қайғырсаң қуанасың. Жомарт қызын қызықтап тұрған кезде дәрігерлердің «не болды? Тез-тез әкеліңдер» деген үндері қосарлана шыққан. Не болғанын Жомарт та түсінбеді. Бір байқағаны керуетте жатқан келіншегінің көзі ақшиып, ал аузы болса апандай үңірейіп қалыпты. Жарықтық қызын дүниеге әкеліп мына дүниемен мәңгілікке қоштасқан екен. Мәңгілікке. Бір ғажабы қандай дерттен қайтыс болғанын ешбір дәрігер дөп басып анық айта алмады. Тек айтқандары «қалаға жіберу керек, сол жақта дәрігерлер сараптама жасайды. Анық-қанығын айтады» деген бір сарынды, таптаурын сөздер еді. Келіншегін қимады ма, жоқ, әлде сүйегін салдырлатып қинамайын деді ме, Жомарттың өзі де өлім себебін білуге құлықсыздау болды…

* * *

Кішкене қызды Жомарттың анасы мәпелеп бақты, өсірді. Қыр гүліндей құлпырып енді-енді өсіп келе жатқан шағында, оқыс кеселден кейуана да мерт болды. Қызымен жалғыз өзі қалды. Анасы барында баланың тағамына, киер киіміне алаң болмаушы еді. Енді барлық міндет бір өзіне артылды. Досының қиналып жүргенін түсінген бір танысы, көрші ауылдағы Қадиша есімді қызды таныстырды. Екеуі үйленді, бас қосты, сөнуге тақаған үміт қайта тұтанды… Іске пысық, шаруаға епті болғанымен, бір кемшілігі бар болатын. Ол балаға келгенде қамқорлық атаулыдан жұрдайлығы. Кішкене қыз «апалап» келе қалса, жұдырығымен салып-салып жіберетін. Жай түйгіштесе бір жөн-ау, тілін безеп «қу жетімек, сарнама, көр жұтқыр» деп қарғайтыны тағы бар-тын. Дәл сол әдетімен кішкене қызды жұдырықтап жатқан кезінде Жомарт үстінен түскен-ді. Көрші қатындардың бір-екі рет пыш-пыштап айтқан өсектерін құлағы шалғанда сенбеп еді. Нақ сол сәтте көзімен көргесін қарап тұра алмады. Пеш алдында сұлап жатқан көсеуді алып, Қадишаны бар күшімен бірнеше мәрте соғып-соғып қалған-тын. Бірақ Жомарттың бір мінезі бар, ашуы басталса тоқтату қиын. Көсеумен ұрғанға айызы қанбады. Жан-жағын қарағанда көзге ілінер икемді сайман болмағасын сыртқа шығып кеткен. Сырттан өзімен бірге сүймен күректі алып келді. Үрей басқан Қадиша осыншама жалынды, жалбарынды, ант-су ішті, бірақ Жомарттың ашуы тарқамады. Бар күшін бойына жинай келіп күрекпен бір ұрды, көзі қараутты ма, әлде сермегенде мүлт кетті ме, тек күректің ұшы иығына тиді. Ұшы болса да, жай тимеді, ойып түсті, қайралған пышақтай кесіп түсті...

Арада қаншама уақыт өтті, күрек тиген жер өң бітіп жазылды. Әйтсе де тыртық қалды. Сол оқиғадан кейін Қадишаның балаға деген махаббаты ашылды. Бұрындары баланы иттің етінен жек көретін Қадиша, балажанды болып кетті. Кейбір ауыл әйелдері «Қадишаның сол жақ иығында бір шайтан отырады екен, біздің Жомарт та жай адам емес қой, сол шайтанды күрекпен қағып түсіріпті. Содан ғой, әйтпесе Қадишаны білеміз ғой, баланы қинаудан басқаны білмейді» деп быж-быж, гүж-гүж етіп өсек тасыды.

* * *

Күбір-күбір сөйлеп үйіне қалай жеткенін байқамай қалды. Жан-жағына қараса қарсы алдында үйінің қақпасы тұр. Қыз үйге келген болар деген үмітпен есікті ашып ішке кірді. Бағына орай Жомарт әлі келмепті. Көркем де келмегенге ұқсайды. Әлде келген бе? Қадиша үйдегі өзгерісті тез байқады. Аяғына киген тәпішкесін шешпестен, кілемшелердің үстін басып, қыздың бөлмесіне жетіп барды. Ғажап-ау, қыз ештеңе болмағандай пысылап ұйықтап жатыр. Ал бұл болса ше, ақ тер, көк тер болып текке сабылған ба? Әлде таңертең дұрыс қарамағаны ма, жоқ Қадиша жаңылмайды. Қадишаның көзі қыранның көзіндей қиядағыны қалт жібермей көреді. Қонаққа келе жатқан адамды алыстан танып кім екенін, қандай киім кигенін, бетінде нүктедей меңі болса бірден байқайтын Қадиша емес пе?! Сонда бұған да кәрілік жеткен бе, жоқ Қадишаға кәрілік келмейді, мүмкін жанары бұлыңғырланған болар немесе шел баса бастаған шығар. Көзге кәрілік келсе де, Қадишаға кәрілік келмек емес...

Бір күмәнді ой «ұйықтап жатқан қызыңды оят, сұрап біл» дегендей санасын да дыз ете қалды. Күмәнді ойдың жетегіне еріп, қызы жатқан керуетке ұмтылмаққа бекінді, бірақ та өз-өзін

сабырға шақырып «осының дұрыс па, оянғасын өзі айтар, менен сыр жасырмаушы еді» деп іркіліп тоқтады. Ал ұйықтап жатыр деген қыз бәрін сезіп, біліп жатыр еді. Шынымен ұйықтап қалармын деп көзін жұмған, көз алдында өткен күннің сарқындылары, тәтті шағына балаған естеліктері оралды. Ол кездер қандай әдемі еді. Ешқандай да уайым жоқ, қайғыру жоқ, алаңдық жоқ. Бар дүние, бар ғалам уысында тұрғандай болатын. Тіпті сол жан басқа біреу үшін, өзін тастап кетерін білді ме, білмек түгілі, пәк көңілді қыздың таза жүрегі сезбеген де болар. Сезбеген. Енді, міне бір-ақ сәтте махаббат оқиғасының көңілсіз кейіпкері болып шыға келді. Алдан жаңа күндей жарқырап шығар мүмкіндіктер бар ма, әлде қам көңіл күйде өмірдің салған тәлкегіне, мысқылдап күлгендей мазағына көніп жүре бермек пе? Бәрі қалай басталып еді?..

* * *

Ұясына батып бара жатқан күн жүзі, ертең келемін деп қол бұлғайтындай… Ауыл орталығында жастарға арнап салынған саябақ бар. Қаланың саябақтарындай қаулап өскен ағашы, көздің жауын алар әдемілігі болмаса да, бірнеше орындығы, қаптаған адамы бар. Кеш түссе ауылдың үлкен-кішісі сол саябақта жүретін. Бір-бірін күнде көрсе де жаңа көргендей қауқылдасып, үй-ішінің амандығын сұрасып шал-кемпірлер бөлек отыратын. «Әкім тексеріп кетті ме? А, бізге де келді. Келесі де хабарласып қойыңдар, біліп отырайық» деп ерлер жағы оқшауланып жұмыстың әңгімесін талқылайтын. Әйелдер болса күнделікті күйбеңге толы үй тірлігін, жасаған тамақтарын сөз ететін. Жастар жағы болса түнге таман, саябақтағы адамдар тарқағасын, ақырын-ақырын жиналатын. Сол жастардың бірі Көркем мен Нұржан еді. Мектепті тәмамдаған жас, албырт, қос жүрек. Бір оқу орнында, екі түрлі мамандық бойынша білім алып, бірге өмір айдынына аттанбаққа бекінген, арман-мақсаттары көмескі болса да, айқын деп есептейтін. Жазғы демалысты пайдаланып ауылдағы саябақта кездесуші еді. Жастықтың іңкәр сезімі, саф алтындай, таза жүрекке ұялағандай, бір-біріне деген ынтықтық, ерекше үйлесімділік сыйлайтын. Айлы түннің астындағы сырласу, үнсіздік атты құдіретке орын беріп, тек көз арқылы, ғашықтықтың қос жанары арқылы, бір-бірін ұғысар еді. Жай ғана ұғысып қоймай, тылсым әлемдерін, ішкі әлемдерін айна-қатесіз түсінетін...

* * *

...Мәңгілікке қоштасар күнінде де солай болған. Екеуі оңаша. Нұржанның жүзі сынық болса да, бойын білеген екіжүзділіктен сездірмеген. Тек саябақтың сыртын-ала қоршалған жасыл түсті қақпаға таяу келген кезде ғана «саған бірдеңе айтсам бола ма?» деген ерге тән үндегі қырылмен. Алаңсыз, бейқам ойда келе жатқан қыз «әрине, айта бер» деді еркелеген нәзік үнмен. Қыздың қолын ұстаған қалпында «менің саған деген сезімім жоқ» деген. Қыз түсінбеді-ау, деймін, түсінбеуі де орынды. Жігіттің дауысы әйнек ішіндегі масаның ызыңындай ақырын шыққан. Өзі де сезгендей, қайтадан «Мен сені ұнатпаймын, саған деген сезім жоқ. Мен басқаны сүйемін, менің адамым басқа» деп айқайлап жіберді. Қыз бірден жігіттің көзіне қарады, Құдай-ау, құдды бір өлі мысықтың көзіне қарағандай, ешқандай да нұр жоқ. Көзінен өзіне деген сезім сәулесін іздеген, бір ғана жалт етіп көрінші деп тілеген, үміттенген, қалжың деп жігіттің сөзіне сенбеген. Сенбеуі де қисынға келеді. Бір апта немесе бірнеше ай болса бір жөн. Бақандай төрт жыл. Мектеп кезінде бір-бірін ұнатып табысты, серттесті, мәңгі бірге болуға ант етті. Барлық оқиға көз алдынан тізбектеліп өтіп шықты. Оныншы сыныптағы, он бірдегі, бірінші курс, екінші курстағы, күні кеше ғана болған оқиғалар. Жо-жоқ, бұлай болуы мүмкін емес. Жігіттің қолынан өз қолын босатып бетін басты, көзден еріксіз мөлдір тамшылар тамды, жер ана перзентінің жылағанын білдірмейін дегендей сіңдіріп жіберді… сіңіріп жіберді. Қос жанары жасқа толып жігіттің көзіне қайта қарады, жоқ, жоқ, ешқандай да нұрлы көз жоқ, тек қап-қара тұңғиыққа жетелейтін, тұңғиықтың түбіне бойлататын қара құрдым іспетті, бірдеңе. Үрейлене қорқып, бұрылып тұра жүгірді. Алды-артына қарамастан жүгіріп келеді, қайда барады, ол өзіне де белгісіз, бір күш жүгір дейтін секілді, жүгір, жүгір...

Жүгірген қалпы ауыл шетіне келді. Тым-тырыс, меңіреу тыныштық орын тепкен. Оң жағында қалбиып ескі үй тұр. Әкесі Көркемнің анасымен осы үйде қауышып, осы үйде қарапайым өмірлерін кешкесін бе, бұл жерді жеке мұражай секілді сақтаған. Тәтті естеліктерді бұзып алардай қорқып Қадишаны басқа үйге кіргізді. Жомарттың өзі ара-тұра келіп ескі үйдің шаң-тозаңын сүртіп, терезелерді ашып, өткен шаққа саяхат жасағандай аялдайтын. Оның өзінде

ұзақ отыруға жүрегі дауаламайтын, тек бірер минут. Ақырын жақындап есікке үңілді, есікте қара түннің күнәсін ашқандай күміс түстес құлып ай сәулесіне жарқырап тұр. Қалтасын қарап еді, ештеңе қолға іліне қоймады, құлаққап пен смартфон ғана бар екен. Ойына кілтті мойнына тағып жүретіні түсіп, кілтті алып, есікті ашты. Топсасы құрғап қалған есік сықырлап ашылды. Адымдай басып ішке енді, көптен бері келмеген соң ба, жүрегінде бір үрей пайда болғандай. Бірақ ол да уақытша екен, ішке еніп, әрлі-берлі жүргесін ол да тарқады. Жарықты жағып бөлмелерді аралап, уақыт көлігіне бағынбай тоқтап қалған естеліктердің әрбіріне көз жүгіртіп, әрбірінен сыр ұғардай зерделі оймен көз салды. Мұның барлығы жараланған жүрегін, тілім-тілім болған кеудесіндегі бір жапырақ етті алдарқатуы еді. Әй, бірақ болмайды, осы үйдегі заттар махаббат оқиғасынан запы көрген жанын үгіп, миын тілгілеп тастағандай қинайды. Ойламайын десе тағы болмайды, біреу әдейі көз алдына алып келетін сияқты. Міне, тағы да бейнелер көз алдында көлбеңдеп тұр. Бұл дүниеде ең сорақы нәрсе болса, ол жақын тұтқан, жүрегіңді сеніп тапсырған адамның, сені сатып, түкке керексіз заттай тастай салуы екен. Одан да сорақы, жаныңды ауыртар тұсы, сол адаммен өміріңді елестетіп, өзіңді сол адаммен бақытты сезінуің.

Болашағыңды, бар ғұмырыңды құнсыз адамға тіркеп қоюың. Амал қанша, болар іс болды, өтті-кетті, ендігі кезекте алға жылжу керек. Алға жылжу керек деп оп-оңай айта саламыз ғой, бірақ қалайша? Өткен күндердегі естеліктерді, адам жадында сақталып қалған оқиғаларды қайтпекпіз, ол жағы белгісіз. Бар айтарымыз алдыға жылжу, сонда ол не? Ол да белгісіз.

– Не деген ақымақпын? Жігіт деген не теңім? Маған жігіт емес оқу керек қой, оқу. Мен не істедім? Мектепті аяқтамай жатып, жігітке жармастым. Сүйдім, күйдім, өлдім дедім, ақыр аяғы не болды? «Мен сені ұнатпаймын, саған деген сезім жоқ…» деген сөзді естідім, бітті. Алған атағым, шыққан биігім, табан тіреген жерім сол болды ма? Иә, сол ғана басқа дым да емес. Неткен сорлы едім, неткен бақытсыз бейшара едім. Мендей сормаңдай жер бетінде жоқ шығар. Бар дегеннің өзі мені көріп күлетін, күлкіден өлетін болар, – деп жерге отыра кетті. Сол отырған қалпы бұрышқа жылжып барды да, тізесін құшақтап, кішкене баладай солқ-солқ жылады, алаңсыз жылады…

Аспандағы ай қызды жұбатқысы келгендей нұрын төгіп, мейіріммен терезеден сығалап тұр. Қайдан білсін, сүт пісірім уақыттан кейін өзіне де бұл қыздан сөздер дайын екенін...

Бейбіт Нұрмұханов, журналист, жазушы

https://adebiportal.kz/kz/news/view/ogei-qyzdyn-koz-zasy__10002081

КИНО

Обзор фильма «С первого взгляда»

Дорогие читатели, в этом обзоре каснемся американского фильма «С первого взгляда» (At first sight). Премьера фильма состоялась в 1999 году. По жанру этот фильм относится к меладраме/драме. Режиссёром фильма является Ирвин Уинклер. Главные роли пренадлежат таким известным актерам как Вэл Килмер и Мира Сорвино.

Немного о режиссере и актерах. Ирвин Уинклер (Irwin winkler) известен как традиционный, повествовательный режиссер, фокусирующийся на психологических драмах, производственных сюжетах и ярких актерских работах.

Его стиль отличают классический линейный монтаж, сдержанная визуалка и глубокая проработка персонажей, попавших в кризисные или профессиональные коллизии (как в фильмах «Жизнь как дом», «Ночь и город» и «Ceti»).

Вэл Килмер (Val Kilmer) – американский актёр, получивший мировую известность благодаря ролям Джима Моррисона в фильмах «Дорз», Бэтмена в «Бэтмен навсегда», а также ярким образам в лентах «Лучший стрелок», «Схватка» и «Настоящая любовь». На пике карьеры он славился не только глубоким погружением в ролей и харизмой, но и непростым характером на съёмочной площадке.

Мира Сорвино (Mira Sorvino) – американская актриса и продюсер, лауреат премий «Оскар» и «Золотой глобус» за роль в фильме Вуди Аллена «Великая Афродита» (1995). Она также известна по комедии «Роми и Мишель на встрече выпускников», сериалам «Живой товар», «Ленинград» и «Голливуд».

Сюжет фильма. Фильм основан на реальной истории из книги Оливера Сакса «Антрополог на Марсе».

Эми Бенник (Мира Сорвино) – успешный архитектор из Нью-Йорка – приезжает в спа-курорт и там знакомится с массажистом Вирджилом Адамсоном (Вэл Килмер). Вирджил слеп с раннего детства, но живёт полноценной жизнью и не чувствует себя ущёмленным. Между ними вспыхивает любовь.

Эми уговаривает Вирджила пройти экспериментальную операцию по восстановлению зрения. Операция оказывается успешной – Вирджил начинает видеть. Но зрение, дарованное взрослому человеку, приносит не только радость: мир оказывается хаосом форм и цветов, которые мозг не умеет интерпретировать. Вирджилу приходится заново учиться видеть – узнавать предметы, понимать перспективу, различать лица. Это ставит под удар и его отношения с Эми, и его связь с сестрой, которая всю жизнь была его опорой.

Главные темы. Обретение зрения – не то же самое, что умение видеть. Фильм тонко показывает разницу между физиологическим зрением и способностью мозга интерпретировать визуальную информацию.

Любовь и зависимость. Отношения героев проверяются не только внешними обстоятельствами, но и тем, как меняются они сами.

Идентичность. Вирджил теряет привычный мир слепого человека, но не обретает автоматически мир зрячего – он повисает между двумя состояниями.

Оценка. Фильм получил смешанные отзывы критиков, но зрители часто отмечают искренность актёрских работ – Вэл Килмер убедительно передаёт дезориентацию и хрупкость человека, который впервые «видит». Мира Сорвино играет женщину, чья инициатива из любви оборачивается непредвиденными последствиями.

Марлен Джакупов

САУСАҚ ҰШЫНДАҒЫ АСПАЗДЫҚ
КУХНЯ НА ОЩУПЬ

Умная кухня для незрячих: какие приборы действительно помогают готовит самостоятельно

По письму незрячего человека: «Ребята, я хочу готовить самостоятельно, но не знаю, какая техника действительно мне поможет. В магазинах продавцы не могут ничего посоветовать, в интернете – сплошная реклама. Помогите разобраться» был изучен рынок умной кухонной техники для незрячих и слабовидящих людей.

Предлагаем результаты опроса экспертов, отзывы реальных пользователей.

Что важно знать при выборе: три главных принципа. Прежде чем переходить к обзору конкретных приборов, эксперты по тифлотехнике выделяют три ключевых критерия, на которые стоит обращать внимание:

1. Голосовое сопровождение – прибор должен озвучивать каждое действие: включение, выбор режима, время, температуру.

2. Тактильные кнопки – рельефные, с чёткими границами, чтобы можно было найти их на ощупь, в идеале – с маркировкой шрифтом Брайля.

3. Совместимость с экранными дикторами – если управление идёт через приложение, оно должно дружить с TalkBack (Android) и VoiceOver (iOS).

Как говорит одна из незрячих пользовательниц на форуме: «Кнопки с рельефом и голосовой отклик – это главное. Если прибор молчит, я не знаю, что я нажала».

Говорящие весы и термометры: с чего начинается точная кухня.

Самый доступный и нужный инструмент на любой кухне – это говорящие весы. Они озвучивают вес продуктов, позволяя точно следовать рецептам. Современные модели имеют большой контрастный дисплей для слабовидящих, рельефные кнопки и чёткий голос. Лидер рынка – система IKONN. Это не просто отдельные весы, а целая экосистема доступных устройств. В неё входят кухонные весы, кухонный термометр, комнатный термометр, рулетка и контроллер. Все приборы подключаются к бесплатному приложению myIKONN (доступно для

iOS и Android) или к физическому контроллеру с тактильными кнопками. Голос чётко произносит вес, температуру, длину. Особенно полезен датчик цвета и света, который определяет более 20 цветов и помогает отличать одежду или продукты.

Система IKONN доступна в специализированных магазинах для незрячих, например в интернет-магазине «Тифломир» (склад в Нижнем Новгороде, доставка по России), а также на маркетплейсах.

Отзывы пользователей: «Моя жена – незрячая, и ей нужны говорящие весы. Они достаточно точные», – пишет один из покупателей. Другой пользователь отмечает: «Весы простые в использовании и действительно подходят для незрячих людей, с 4 большими кнопками, которые легко найти на ощупь».

Настольные электродуховки: бюджетная альтернатива.

Для тех, кому нужна полноценная духовка, но с ограниченным бюджетом, отличным выбором станет Мини-печь Xiaomi (MKX04M) 20 л – умная настольная электродуховка, которая объединяет функции пароварки, духовки и тостера.

Технические характеристики: объём: 20 литров, мощность: 2100 Вт, управление: через приложение Mi Home (совместимо с экранными дикторами) и голосовыми помощниками (Алиса, Google Assistant). Режимы: приготовление на пару, выпечка, запекание, тостирование, разогрев. Температурный режим: от 35 до 230 °C. Вес: 12,15 кг

Где купить: в магазинах бытовой техники, на маркетплейсах (Ozon, Wildberries, Яндекс Маркет) и в специализированных магазинах Xiaomi.

Система голосового вывода Feel Ware Audioозвучиваем любую технику.

Если вы уже купили духовку, но она не говорит, есть решение. Feelware Audio – это система голосового вывода, которую можно установить на уже существующие электрические плиты, духовки, стиральные и сушильные машины. Система озвучивает все настройки и может быть адаптирована под многие модели приборов. Она делает любую духовку «говорящей» – объявляет температуру, режим, время приготовления.

Где купить: в специализированных магазинах для незрячих, например в «Тифломир».

Аэрогрили с голосовым управлением и приложениями.

1. Emerson SmartVoice Air Fryer – полностью автономное голосовое управление. Этот аэрогриль работает без Wi-Fi и приложений. Просто включите в розетку и разговаривайте. Он распознаёт более 100 популярных блюд (картошка фри, курица, лосось, брауни) и сам устанавливает оптимальное время и температуру. Команды: «Приготовь курицу», «Разогрей пиццу», «Увеличь температуру» – прибор отвечает голосом. Особенно ценится пожилыми людьми и незрячими пользователями. Объём: 4 литра.

Где купить: заказывается через международные онлайн-площадки или у дистрибьюторов в России.

2. Talking Air Fryer – аэрогриль с голосовым сопровождением. Специализированный аэрогриль для незрячих. Даёт голосовые подсказки на каждом этапе, имеет большие кнопки для слабовидящих и предустановленные режимы с голосовым подтверждением выбора. Особенности: регулировка громкости голосовых подсказок, антипригарное покрытие, компактный дизайн. Производитель подчёркивает: «Это не просто кухонный прибор, а инструмент, способствующий независимости и уверенности на кухне для людей с ограниченными возможностями зрения». Объём: 4 литра.

Где купить: в специализированных магазинах для незрячих, например в «Тифломир».

3. Talking Double Air Fryer – двухкорзиночный говорящий аэрогриль. Две независимые корзины, полностью говорящее управление: озвучивает температуру, время и настройки. Восемь автоматических программ, звуковые напоминания о необходимости встряхнуть или переместить еду во время готовки. Идеален для незрячих и слабовидящих. Объём: две корзины по 4,5 литра каждая.

Где купить: в специализированных магазинах для незрячих, например в «Тифломир».

4. Polaris PAF 8005W Wi-Fi IQ Home – с управлением через приложение. Эта модель подключается к Wi-Fi и управляется через мобильное приложение. Поддерживает голосовое управление. 12 автоматических программ. Совместима с голосовыми помощниками.

Где купить: в крупных сетях бытовой техники (М.Видео, Эльдорадо, DNS) и на маркетплейсах.

5. Reoka SmartFryPro RKAF-D1306 – с Алисой и Марусей. Подключается через приложение SmartLife, можно добавить управление через Алису или Марусю. 12 программ, таймер до 360 минут.

Где купить: на маркетплейсах (Ozon, Wildberries, Яндекс Маркет).

Блинницы и вафельницы: вкусная выпечка с голосом.

Для любителей домашней выпечки тоже есть интересные решения.

1. Умный электрогриль Tuvio TG06DM 4-в-1 – вафельница с Алисой. «Яндекс Фабрика» выпустила электрогриль Tuvio TG06DM, который объединяет функции гриля, вафельницы, барбекю и печи. Ключевая особенность – интеграция с голосовым помощником «Алиса». Управлять им можно как вручную, так и через приложение умного дома. Мощность устройства составляет 2200 Вт, что обеспечивает быстрый нагрев до 230 градусов. Управление: голосом через Алису, через приложение умного дома или вручную.

Где купить: в магазинах «Яндекс Маркет», а также на Ozon и Wildberries.

2. Обычные блинницы и вафельницы с умными розетками. Специализированных «говорящих» блинниц и вафельниц на рынке пока мало. Но есть простое решение: любую блинницу или вафельницу можно подключить через умную розетку (например, с поддержкой Алисы или Маруси). Тогда можно голосом включить прибор, задать таймер и получить уведомление о готовности.

Где купить: блинницы и вафельницы продаются в любых магазинах бытовой техники (М.Видео, Эльдорадо, DNS) и на маркетплейсах (Ozon, Wildberries, Яндекс Маркет). Умные розетки – там же.

Мультиварки: голосовой гид в каждом рецепте.

Мультиварки с голосовым сопровождением помогают готовить сложные блюда без постоянного контроля.

Одной из наиболее важных функций, по мнению незрячих пользователей, является звуковой помощник, который озвучивает все команды на панели управления, необходимые ингредиенты и порядок приготовления. Некоторые модели имеют встроенные весы, и голосовой помощник озвучивает вес ингредиентов.

В России и странах СНГ доступны модели Cuckoo с полным озвучиванием меню. Один из пользователей отмечает: «Сам пользуюсь мультиваркой этой фирмы уже 11 лет». Double Cuisto – двухконтейнерная мультиварка с тактильными кнопками и голосовой обратной связью, позволяющая готовить два блюда одновременно.

Что говорят пользователи: «Рельефные кнопки, лёгкое программирование благодаря немедленному голосовому отклику, многофункциональность» — перечисляет один из пользователей. Из минусов отмечают необходимость запоминать все функции.

Где купить: модели Cuckoo — в крупных сетях бытовой техники и на маркетплейсах. Double Cuisto – заказывается через специализированные магазины.

Чайники, микроволновки и мекие помощники.

Говорящие чайники с рельефными кнопками и голосовое оповещение о закипании – незаменимая вещь. Существуют модели со световой и голосовой индикацией. Умный чайник Tuvio TKP0917S с Wi-Fi и интеграцией с Алисой. Говорящие микроволновые печи со специальными кнопками для слепых – например, Severin FW7762 Audio с функцией гриля, которая озвучивает все настройки. Toshiba предлагает модели, где можно отключить звук. Smart Cup – это кружка со встроенным нагревателем, управляемая исключительно на ощупь. На корпусе есть рельефные кнопки включения/выключения, и она не требует визуальной обратной связи.

Где купить: чайники и микроволновки – в магазинах бытовой техники и на маркетплейсах. Специализированные модели для незрячих – в магазине «Тифломир».

Системы «умный дом»: централизованное управление.

Самый удобный способ управлять всей кухней – подключить приборы к системе «умный дом» через умную колонку. Реальный пример: Анна Байда из Югры потеряла зрение 16 лет назад. Сегодня она живёт в адаптированной квартире, где к умной колонке подключены мультиварка, чайник, стиральная машина и система освещения. Она может включить чайник, находясь в магазине, через приложение на смартфоне. Датчики протечки воды и утечки газа работают автономно, а датчики на дверях и окнах предупреждают, если что-то открыто.

Инклюзивный холодильник от Red Dot Design Award определяет рост пользователя через камеру и голосовое взаимодействие и автоматически регулирует высоту внутренних полок.

Голосовые помощники для управления кухней: Алиса, Маруся.

Для незрячих людей голосовые помощники – это ключ к управлению умным домом. Алиса (Яндекс): подключается к большинству Wi-Fi устройств. Можно управлять духовками, аэрогрилями, чайниками, освещением через умные колонки или приложение «Дом с Алисой». Приложение полностью адаптировано для незрячих пользователей. Маруся (VK): конкурент Алисы, также позволяет подключать приборы разных производителей. Управление через приложение или колонку. Совет эксперта: «Рекомендую выбирать между Яндекс (Алиса), VK (Маруся) или Сбер (Салют). Они интегрируются с большинством Wi-Fi реле и умных ламп без необходимости покупки дорогостоящих хабов».

Эксперты рекомендуют: с чего начать. Алиса или Маруся – выберите голосового помощника и купите умную колонку. Говорящие весы – самый доступный и нужный инструмент. Аэрогриль с голосовым управлением – для тех, кто хочет готовить быстро и без лишних хлопот. Настольная электродуховка Xiaomi MKX04M – бюджетный и функциональный вариант для полноценной выпечки и запекания. Feelware Audio – если у вас уже есть техника, которую можно «озвучить». Умная розетка + блинница/вафельница – бюджетный способ получить голосовое управление для выпечки.

Наше мнение. Мы проанализировали рынок и видим: технологии для незрячих на кухне уже есть. Духовки с приложениями, аэрогрили с голосовым управлением, системы озвучивания – всё это реально помогает готовить самостоятельно, безопасно и с удовольствием. Появились и первые устройства с голосовым управлением для выпечки – например, электрогриль Tuvio с Алисой, который работает как вафельница.

Но есть и проблема: многие приборы либо дороги, либо плохо представлены на российском рынке, либо о них просто не знают. Мы призываем производителей активнее продвигать такие устройства в странах, а государство – включать их в программы технических средств реабилитации (ТСР).

https://vk.ru/wall-238291137_448?ysclid=mukzxvc9b7699344685

СПОРТ

Дорога на Азиаду в Нагоя-2026: чего ждать от казахстанского паравелоспорта

18 октября 2026 года в Японии стартуют V Азиатские Параигры Aichi-Nagoya 2026. Соревнования продлятся до 24 октября и соберут спортсменов из стран Азии в 18 видах спорта, среди которых – паравелоспорт. Для казахстанской команды этот старт станет очередной проверкой уровня, которого удалось достичь за последние сезоны.

Особое внимание заслуживает категория B – тандемные гонки спортсменов с нарушением зрения. В ней выступают спортсмены классов B1, B2 и B3. Казахстан подходит к Азиаде с несколькими сильными тандемами, которые уже успели заявить о себе на азиатском уровне.

От чемпионата Азии – к Нагоя

2026 год для казахстанского паравелоспорта начался результативно. На чемпионате Азии по шоссейному паравелоспорту в феврале казахстанские спортсмены заняли сразу несколько призовых мест в категории B.

В мужской гонке на дистанции 26,8 км Кирилл Ильюкевич и Глеб Брусенский завоевали серебро с результатом 33:04. Наиль Ермуханбет и Руслан Алиев стали третьими – 34:22. Победителями стали представители Южной Кореи. (Казинформ)

Однако в мужской дорожной гонке ситуация оказалась ещё интереснее. На дистанции около 100 км Кирилл Ильюкевич стал победителем, а Наиль Ермуханбет финишировал вторым. Разрыв между двумя казахстанскими тандемами составил всего три секунды: 2:02:47 против 2:02:50. Третьим стал представитель Южной Кореи. (paracyclingresults.com)

Эти результаты показывают главное: Казахстан способен бороться за самые высокие места в мужском классе B, причём сразу двумя тандемами.

Жулдыз Кайнарова – один из главных ориентиров команды. В женском паравелоспорте главным результатом сезона стало выступление Жулдыз Кайнаровой и пилота Анжелы Соловьевой.

На чемпионате Азии по шоссейному паравелоспорту они выиграли индивидуальную гонку на 26,8 км с результатом 38:48. Серебро досталось ещё одному казахстанскому тандему – Анастасии Калаус и Полине Братчиковой. (Казинформ). При этом Кайнарова выступает в классе B1. По данным спортивной статистики, в сезоне-2026 у неё две победы и несколько призовых результатов на международных стартах. В марте она также выиграла индивидуальную гонку преследования на чемпионате Азии по треку (paracyclingresults.com).

Получается интересная картина: Казахстан имеет не только сильный мужской тандем, но и спортсменку класса B1, способную бороться за золото на азиатском уровне.

Анастасия Калаус – ещё один вариант для борьбы за медали. Не стоит забывать и об Анастасии Калаус. Вместе с пилотом Полиной Братчиковой она стала серебряным призёром шоссейного чемпионата Азии.

На трековом чемпионате Азии этот тандем также показал конкурентоспособный результат: казахстанские спортсменки вошли в число призёров в нескольких дисциплинах.

В итоге женское направление в Казахстане выглядит не как ставка на одного тандема, а как группа спортсменок, способных конкурировать между собой и усиливать команду.

Наиль Ермуханбет – спортсмен, за которым стоит следить. Отдельная история – 19-летний Наиль Ермуханбет, выступающий в классификации B3. В начале года он стал серебряным призёром шоссейного чемпионата Азии, уступив своему товарищу по сборной всего три секунды. На трековом чемпионате Азии он завоевал серебро в индивидуальной гонке преследования. Таким образом, в течение одного сезона спортсмен показал результаты сразу в двух дисциплинах. При этом его результаты на мировом уровне пока заметно скромнее азиатских. На чемпионате мира в сентябре Ермуханбет занял 18-е место в индивидуальной гонке на 29,2 км и 18-е место в шоссейной гонке (paracyclingresults.com). Именно этот контраст особенно важен для оценки перспектив в Нагоя: на уровне Азии Наиль уже борется за медали, но на мировой арене ему пока предстоит сократить разрыв с лидерами.

Что показал чемпионат мира. Последним крупным международным испытанием перед Азиадой стал чемпионат мира по паравелоспорту в Хантсвилле, США, который прошёл 4–7 сентября.

Здесь результаты Казахстана оказались гораздо сдержаннее. Кирилл Ильюкевич и Глеб Брусенский заняли 17-е место в индивидуальной гонке. Наиль Ермуханбет и Руслан Алиев – 18-е. В командной гонке Кирилл Ильюкевич и Глеб Брусенский также стали 17-ми. У женского тандема Жулдыз Кайнарова – Анжела Соловьева – 10-е место в индивидуальной гонке на 28 км. Важно отметить, что в шоссейной гонке Кайнарова не стартовала (Спорттық даярлау орталығы).

На первый взгляд, результаты чемпионата мира могут показаться шагом назад по сравнению с чемпионатом Азии. Но здесь необходимо учитывать уровень соревнований. В мужской гонке на чемпионате мира первые четыре позиции заняли спортсмены Испании, Нидерландов и Франции, а победитель преодолел 96,6 км за 1:57:46. Казахстанские спортсмены оказались на 17-й и 18-й позициях (paracyclingresults.com). Поэтому результаты ЧМ скорее показывают существующий международный разрыв, чем отменяют успехи казахстанцев на азиатской арене.

Есть ли у Казахстана шансы на золото в Нагоя? По состоянию на сентябрь 2026 года объективные основания для борьбы за медали есть. Самый сильный аргумент – результаты чемпионата Азии. Кирилл Ильюкевич выиграл дорожную гонку, Наиль Ермуханбет стал вторым, а женский тандем Жулдыз Кайнарова – Анжела Соловьева также взял золото. Причём мужские результаты были особенно плотными: разница между первым и вторым казахстанскими тандемами составила всего три секунды (paracyclingresults.com). Есть и второй фактор – глубина состава. Казахстан располагает несколькими тандемами класса B, которые уже имеют международный опыт. Это снижает зависимость от одного спортсмена и позволяет рассчитывать на конкурентную борьбу сразу в нескольких дисциплинах.

Но говорить о гарантированной победе было бы преждевременно. Чемпионат мира показал, что между азиатскими успехами и мировым уровнем существует заметная разница. Кроме того, результат в Нагоя будет зависеть от конкретного состава участников, формы спортсменов в октябре, взаимодействия стокера и пилота, тактики гонки и особенностей трассы.

Для паравелоспорта в Нагоя будет использоваться трасса Cycle Sports Center в городе Идзу. Длина одного круга составляет около 5,15 км, а перепад высот – примерно 100 метров, поэтому рельеф трассы также может оказать влияние на расстановку сил. (Азиатские Параигры 2026).

Главный вопрос перед Нагоя. Сегодня вопрос стоит не столько в том, способен ли Казахстан бороться за золото, – результаты чемпионата Азии уже показали такую возможность.

Главный вопрос заключается в том, смогут ли казахстанские тандемы перенести свою азиатскую форму на крупнейший старт континентального сезона.

У мужской команды есть победа Кирилла Ильюкевича и серебро Наиля Ермуханбета на чемпионате Азии. У женской – золото Жулдыз Кайнаровой и Анжелы Соловьевой, а также серебро Анастасии Калаус и Полины Братчиковой. Особенно интересно, что спортсмены представляют разные классификации внутри класса B: Жулдыз Кайнарова – B1, Кирилл Ильюкевич – B2, Наиль Ермуханбет – B3. Это показывает, насколько широким становится представительство Казахстана среди спортсменов с нарушением зрения (paracyclingresults.com).

Азиада в Нагоя станет для них не просто очередным международным стартом. Это будет проверка того, насколько результаты чемпионата Азии были началом большого подъёма и смогут ли казахстанские тандему превратить медальные амбиции в реальные награды уже на главном континентальном мультиспортивном турнире года.

Путь к Нагоя уже пройден через победы, подиумы, международные старты и непростой чемпионат мира. Теперь остаётся главное – показать этот уровень именно в октябре.

Мадьяр Жанысбаев

САЯХАТ
ПУТЕШЕСТВИЕ

Названы самые удобные города для людей с инвалидностью

Компания Valuable 500 опубликовала список 10 самых доступных городов мира для путешественников с ограниченными возможностями здоровья. В обзор вошли мегаполисы стран Азии, Европы, Северной Америки и Австралии, CNBC.

«Механизмы доступности для людей с ограниченными возможностями остаются второстепенными для индустрии путешествий и туризма, поэтому мы изучаем каждый аспект отраслевого путешествия для людей с ограниченными возможностями», — отметили в Valuable 500.

Так в Азии самым удобным для путешественников с инвалидностью оказался Сингапур. Согласно исследованию, это связано со старением его населения. Более 95% пешеходных дорожек, стоянок такси и автобусных остановок в городе государстве доступны для пользователей инвалидных колясок и других людей с ограниченной мобильностью. Это же относится ко всем лифтам, эскалаторам и туалетам.

На втором месте в Азии находится Шанхай, где расположена крупнейшая в мире сеть метро, полностью доступная для инвалидных колясок.

Третье место отдали столице Японии Токио благодаря доступному общественному транспорту и тактильным поверхностям на тротуарах. Также авторы отчета отметили внимательность японских водителей, которая делает улицы более безопасными для людей с ограниченными возможностями.

В Северной Америке лучшим городом для путешественников с инвалидностью назвали Лас-Вегас. Центр казино и развлечений в США похвалили за «огромное количество» доступных номеров в отелях. Они оснащены подъемниками, визуальной и вибросигнализацией. Также в гостиницах Лас-Вегаса работает обученный персонал.

Второе место присудили Нью-Йорку, где развита система информирования людей с ограниченными возможностями о доступных им маршрутах и местах.

На третьем месте оказался город Орландо в штате Флорида, где находится множество тематических и развлекательных парков. Все они доступны для людей с инвалидностью.

В Европе самыми доступными городами для путешественников с ограниченными возможностями назвали столицы Нидерландов, Франции и Великобритании. Амстердам, Париж

и Лондон отметили за доступность музеев и других достопримечательностей, а также магазинов и другой важной инфраструктуры.

В Valuable 500 подчеркнули, что в Амстердаме проложено более 400 километров велосипедных дорожек, которыми также могут пользоваться инвалиды-колясочники для быстрого и безопасного передвижения.

В Австралии лучшим городом для туристов с ограниченными возможностями стал Сидней, где, как и в Нью-Йорке, хорошо развита система информирования о доступных для посещения местах.

https://travel.rambler.ru/news/49669204-nazvany-samye-udobnye-goroda-dlya-lyudey-s-invalidnostyu

Астана вошла в список 50 лучших мест для путешествий в 2027 году

Международное туристское издание Lonely Planet включило Астану в ежегодную подборку лучших направлений и туристских впечатлений.

Столица Казахстана вошла в список 50 мест, рекомендованных для путешествий в 2027 году. Об этом 23 сентября 2026 года сообщили в акимате Астаны. Всего там представлены 25 туристских направлений и 25 впечатлений. Астана получила рекомендацию «Best for futuristic skylines» – за футуристический архитектурный облик города.

Lonely Planet Best in Travel – это ежегодный рейтинг лучших направлений для путешествий, который публикует онлайн-путеводитель Lonely Planet.

Авторы Lonely Planet отмечают сочетание необычных архитектурных решений и объектов, формирующих современный облик города. Среди знаковых мест издание выделяет монумент «Байтерек», торгово-развлекательный центр «Хан Шатыр», Дворец мира и согласия, Центральный концертный зал «Казахстан» и другие объекты современной архитектуры.

«Включение Астаны в Best in Travel 2027 отражает международный интерес к столице Казахстана как самостоятельному туристскому направлению и создает дополнительные возможности для продвижения города на мировом туристском рынке», – говорится в сообщении акимата.

Кроме Астаны, в подборку вошли регион Венето (Италия), Квебек (Канада), Чэнду (Китай), Абу-Даби (ОАЭ) и Галапагосские острова (Экватор).

Астана также вошла в топ-15 инновационных городов мира по версии WIPO. Это новая международная премия Всемирной организации интеллектуальной собственности (WIPO) – специализированного учреждения ООН.

https://news.mail.ru/society/72474632

2019 жылы 30 қаңтарда Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникация министрлігінің Ақпарат Комитетінде тіркелді, № 17491-Ж

Поставлен на учет в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций Республики Казахстан 30 января 2019 года, № 17491-Ж

Ақпарат-қоғамдық, көркем / Информационно-общественный, художественный
Айына бір рет шығады / выходит один раз в месяц
Тираж 150

ISSN: 2707-3629

Жазылу индексі/подписной индекс: 76142

Бас редактор / главный редактор Гулбаршин Балгожина
Брайль редакторы / редакторы по Брайлю Марлен Джакупов
Брайль корректоры / корректор по Брайлю Динара Айтбаева

Әдеби кеңес/ Литературный совет:
Әбетхан Тоқтаған
Владимир Ивановский
Мариям Иминова
Ермахан Әбдіраман

Қазақстан Республикасы, 050012, Алматы қ., Мұратбаев көш., 136
(Бөгенбай батыр көшесі қиылысы)
Республика Казахстан, 050012, г. Алматы, ул. Муратбаева 136
(уг. ул. Богенбай батыра)
bgrbarshin@mail.ru